

„Az egyházakra is hat a válság, és az egyházak is szenvednek attól a kihívástól, hogy éppen akkor van a legnagyobb szükség szociális segítségnyújtásra, amikor ők maguk is nehéz gazdasági-pénzügyi helyzetbe kerültek.”

Lokális létbizonytalanság ► 5. oldal

„Erdélyben is vannak templomban felolvasások, de ott mindig kérem, hogy ne tapsoljanak. Csodálatos érzés Isten házában beszélni, de még csodálatosabb hallgatni.”

Kányádi Sándor költőnél ► 7. oldal

„Ki kell mondanunk a megbántás szándéka nélkül, hogy munkatársi körünk legtöbbször nem azonos a presbitériummal. (...) Sajnos nem minden presbitérünkre jellemző a lelkesedés, az áldozatvállalás, a személyes elkötelezettség.”

Egyházépítés önkéntesekkel ► 10. oldal

Formálódó cigánymisszió ► 3. oldal

Rendőri-egyházi megállapodás ► 4. oldal

Látogatás – új látással ► 7. oldal

Cantate vasárnapja ► 8–9. oldal

Akarsz-e meggyógyulni? ► 11. oldal

Munkálkodó szeretet Kertvárosban ► 13. oldal

SEMPER REFORMANDA

„Ha a Szentlélek énekre készítet, bizonyos, hogy csodák elfogadására is készítet, aminthogy e csodák a mi üdvösségünkre történtek és hirdettek. Éppen ezért ez az ige [Zsolt 98,1] kárhoztat minden kételkedő hitetlenséget, amely ezt mondja: Honnan tudjam, hogy Isten az ő jobbkezevel, azaz Fiával nekem ilyen győzelmet s csodát készített?”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

Mevét

Egyvalami hiányzott...

A Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság (Mevét) idei tavaszi konferenciájának meghívóját olvasva azt gondolhatta a jó szándékú érdeklődő, hogy mind a meghívottak köre (evangélikus értelmiségiek), mind a téma (egyházunk stratégia-tervezete, illetve ennek egy-egy konkrét kérdése) szinte önmagában garantálja a pezsgő vitát, az építő eszmecserét, a segítő-kritikai hangot, a továbblendítőt, tartalmas együttlételet április utolsó szombatján az országos egyházi iroda földszinti termében.

Mert hát kik foglalkozzanak első renden egy közösség középtávú stratégiájával, mint a közösséghez tartozó értelmiségiek? És mi más kellene foglalkoznia egy közösség értelmiségi rétegének, mint hogy az adott közösség jelenének vonásaiból tudatos jövőképet vázoljon fel?

Nem lenne őszinte a tudósító – még ha műfajilag idegen is ez a szubjektivitás –, ha elhallgatná: csatlódás volt megtapasztalni a résztvevők létszámában megmutató érdeklenséget. Bizonyára ezernyi program ütközésének, halaszthatatlan elintéznivalók, méltánylandó kifogások, esetleg szervezési nehézségek sokaságának következménye a sokkoló, nagyon is objektív kép: a magyar evangélikus értelmiségiek országos szervezetének a Magyarországi Evangélikus Egyház stratégiájáról tartott konferenciájáról lényegében egyvalami, pontosabban egyvalaki hiányzott: a stratégiáról gondolkodni vágyó, azt előrevinni akaró magyar evangélikus értelmiségi. (Természetesen ezzel nem a megjelentek értelmiségi voltát kérdőjelezem meg, és ha a Bibliában megjelenő tizenkettes közösségekre gondolunk, akár még bizakodásra is okot adhat ez a létszám...)

► Folytatás a 10. oldalon

A csömöri evangélikus gyülekezetben két vasárnap zajlik a konfirmáció. Felvételünk a május 3-i konfirmációi vizsgán készült, az ünnepi istentiszteletre e hét vasárnapján kerül sor.

FOTO: BODA ZSUZSA

Az alapítók öröksége: egy független magyar szellemi műhely

Negyvenéves az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem

► Sajátos helyzetben és ideális környezetben került sor az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem (EPMSZ) negyvenéves fennállását ünneplő jubileumi konferenciára. A sajátos helyzetet a kétszer húsz év jelentette. 1969–89, az első húsz esztendő a rendszerváltozás előtti időszak, míg az 1989 és 2009 közötti periódus a rendszerváltozás utáni szakasz. Persze volt, aki radikálisabban fogalmazott. Kende Péter politológus az EPMSZ és a Kárpát-medencei magyarság rendszerváltozás előtti és utáni kapcsolatát tárgyaló kerekasztal-megbeszélésen hangsúlyozta, hogy a rendszerváltozás nem egyértelmű fogalom, helyesebb a kommunizmus bukása előtti és utáni évtizedekről szólni. Hozzátette: jellemző, hogy többen, akik annak idején doromboló macskaként simultak a diktatúrához, utólag bátor orozslánként kívánják láttatni magukat. Ezen a kerekasztalvíván – melyen jelen beszámoló írója is részt vett – Józsa László, a szerbiai Magyar Nemzeti Tanács elnöke volt a moderátor és Kende Péter (Párizs–Budapest) mellett Kányádi András (Erdély–Párizs) irodalmár a vitapartner.

► Folytatás a 4. oldalon

TECHNIKAI SZÁM
0035

Konfirmáció és ballagás

■ RIBÁR JÁNOS

Mintegy tíz évvel ezelőtt finn testvérgyülekezetünk vendégei voltunk. Házigazdánk megszokott „papi civilben” távozni készült. A város egyik középiskolájába tartott, mivel vége volt a tanévnek, áldást kellett mondania, mert egy évfolyam végleg távozott. Vele mentem. Az ünnepség nem tartott sokáig, beszéd alig volt. Lelkészházigazdám is fejből mondott ígét, imát, igei gondolatot. A diáksereg és a velük levő felnőttek szerény csoportja alig fél óra múlva hazafelé sétált. Ez volt a ballagás. Semmi circom, felhajtás, csak egyszerű és tiszta elköszönés valamitől. Városi iskolában és lelkeszi áldással.

Pár évvel később ugyanott. Zsúfolt templom, az oltáron gyönyörű virágköltemények, többpapos szolgálát. A templom két oldalán az első öt-hat padban hatvan fiatal talpig fehér ruhában (albában), kedvesen, vidáman, megható tekintettel, csendben, majd éneket zengve. Imponáló volt a hatalmas gyülekezet zengő éneke, a fiatalok csengő és tiszta hangja. De a lényegét tolmácsunk suttogetta: ők most konfirmálnak. Magyarázta, hogy ez megmozgatja az egész családot, rokonokat, barátokat.

A templomi hangulat otthonos volt. A konfirmandosok nem zavarban levő gyermekeként viselkedtek, hanem kedves tekintetű ifjú hölgyek és fiatal legénykéek voltak.

Hivatalos finn egyházi statisztikából tudtam meg később, hogy a megkeresztelt fiatalok abszolút többsége (kilencven-kilencvenöt százalék) magától értődően konfirmál, ez természetes, az élethez tartozik, mint a karácsony, a húsvét vagy a pünkösd.

Hazánkban minden fordítva történik. Egyre hatalmasabb néppünkösd a ballagás. Még az elégedetlenkedő szakszervezetek sem mertek ekkor sztrájkolni. Ballag már az óvodás is (hogy szocializálódjon), kis- és nagysiskolás, főiskolás és egyetemista.

Ilyenkor a virágárosok fél évre való bevételre tesznek szert, és az utca-seprőknek is több dolguk akad később. Egy kisvárosban minden vendéglő foglalt. Méregdrága, pénztárcát kiürítő ajándékok, fonnyadásra ítélt virágcsokrok, sztereotip beszédek a tömeg érdeklődés nélküli zúgása közben, ünneplőruhák, melankolikus gépi zene (talán egy-egy zeneiskola kivétel, ha éppen van ballagás), reneteg villogó digitális fényképezőgép, különféle méretű, halkban berregő videokamera, egymásnak ütköző alkalmi operatőrök, elégedett szülői, büszke nagyszülői mosolyok. A virágcsokorhalom mögött diákcrcok, talán egy-két könnycsepp itt vagy ott, és aztán a gimnazisták számára az érettségi. Jó volt ez a négy, hat vagy

éppen nyolc esztendő az alma mater falai között, és ezután csak a szépre emlékezünk... Erre rámegegy a nap, az iskolaépület takarítása pedig két napig tart. Elballagott a vén diák. Ahogy és ahova sikerül. Hol is lehetne a legtöbbet keresni?

Itt-ott még konfirmáció is. Ahogy sikerül. Kihalt már a szép hagyomány, hogy februárvasárnapon, a feltámadás ünnepét követő első vasárnap van. Az újjászületés vasárnapján, mert így örököltük ókori őseinktől, akik ezen a napon vették fel a gyülekezetbe az élő hitű, megtért és újjászületett, ezért a hit dolgaiból jól felkészült tagjaikat. Ők nem neveztek konfirmációnak, hiszen ezt csak mintegy háromszáz éve gyakoroljuk így.

”Nem véletlenül született meg itthon lelkészek között a szomorúan tréfás mondat: „Hány gyermeket sikerült az idén kikonfirmálnod?”

Német lelkes barátom kesernyész vicce: „Panaszkodik az egyik lelkes, hogy sok a denevér a templomban, tudna-e valaki jó megoldást, mert a méreg embertelenség, de az épület kárt szenved. Többen jelentkeznek, hogy van egy biztos módszer. S már jön is kórusban: »Konfirmáld meg őket, rögtön eltűnnek!«” Gyenge, fájdalmas tréfa.

Így került egymás mellé a címben a konfirmáció és a ballagás. Mind a kettő távozásra utal. Nem véletlenül született meg itthon lelkészek között a szomorúan tréfás mondat: „Hány gyermeket sikerült az idén kikonfirmálnod?” Értelmetlen a szó – „kikonfirmál” –, mivel a konfirmáció a keresztség szentségének tartalmát erősítené a szívekben.

Egy biztos: abba nem hagyhatjuk, de így sem folytathatjuk. Bűn lenne a konfirmáció feladása, de vétek a megüresedett formák erőltetése. Egyetlen vigaszunk a magvető reménysége és a „talajviszonyok” Szentlélek általi előkészítettsége. Ám ennek ellenére beszélünk kellene a konfirmáció ügyéről. Őszintén, becsületesen és imádkozó lelkülettel. Mert abbahagyni bűn, a kiüresedett forma pedig vétek.

Mi tegyünk? A lelkes önmagában kevés a megújuláshoz. Nem lehetséges, hogy a gyülekezet közössége felől kellene megközelítenünk a kérdést? Ha a keresztség szentsége alkalmától kezdve élő közösség venné körül a szülőket, gyermekeket? Ha egy-egy gyermeket nem is az egész gyülekezet, de kisközösségek ölelnék körbe?

Vagy csak álmodozom?

Fabiny Tamást beválasztották az LVSZ alapítványának kuratóriumába

Svájcban járt az elmúlt hét elején a Magyarországi Evangélikus Egyház külügyekért felelős püspöke, akit a kelet-közép-európai régió képviselőjeként beválasztottak a genfi székhelyű Lutheránus Világszövetség (LVSZ) alapítványának kuratóriumába.

Dr. Fabiny Tamás április 27–28. között vett részt a kuratórium genfi ülésén, majd tárgyalásokat folytatott a következő hónapokban Magyarországon megrendezendő két nemzetközi egyházi konferenciáról: 2009. június 26–29. között Budapesten az Evangélikus Hittudomá-

nyi Egyetem az LVSZ Egyház és állam konzultációjának ad otthont, november 16–18. között pedig Révfülöpön lesz az a tanácskozás, amelyen az LVSZ 1984-es budapesti nagygyűlését értékeli negyed század távlatából.

► *EvÉlet-infó*

Szelíd vadkerti motorosok

„Mert sohasem ülsek egyedül a motoron...” – akár ez is lehetett volna a vezérgondolata annak a motorostalálkozónak, melyet harmadik alkalommal rendezett meg Soltvadkerten a helyi „Zöldszemű Farkasok” Motoros Baráti Kör.

Az iskola melletti központi parkolóba hívták össze barátaikat, távolabbi vidékről is rendszeresen erre járó kollégáikat, hogy április 25-én, szombaton hivatalosan is megnyissák az idei évadot. A mintegy száz bördzsekis, némelykor igen marcona kinézetű motoros ügyességi versenyen, KRESZ-teszten és utcai felvonuláson vehetett részt a soltvadkerti rendezvény során.

Nem volt meglepetés, mégis furcsán hangzott a nagy szakállú szpiker bejelentése délelőtt fél 11-kor: „Most pedig rockzene leáll, és átvonulunk az evangélikus gyülekezeti házba!” Erre a „fekete tömeg” megindult, és szépen átvonultak gyalog az Isten házába – mert a résztvevők készültek erre a programpontra, mivel ilyen csak Vadkerten van. Ezen alkalommal a kántor is rockosabbra

vette a hangzást, ezzel együtt valami különös hangulat ütötte meg e nem szokványos gyülekezetet.

Homoki Pál evangélikus lelkész a 23. zsoltár szavaival kezdte az ökumenikus áhítatot: „Az Úr az én pásztorom...”

Mintha ezek az emberek jobban értették volna azt a részt, hogy „ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy”... Tegyük rögtön hozzá: a motorosok önként vállalják ezt a némelykor kalandos, veszélyes, de mindenképpen szabad életformát. Pénzt és időt áldoznak hobbiukra, szenvedélyükre, mely mindenképpen nagy-nagy feyzelmet és figyelmet követel. „Sosem vagy egyedül a motoron: a Megváltó mindig ott ül veled” – zárta igehirdetését a lelkész.

Visszafelé a találkozó színhelyére következett az áldás. Mindenki odaállt a járművéhez, és így fogadta a lelkész szavait, aki balesetmentes, nyugodt közlekedést kért Istentől minden motoros részére.

► IFJ. KÁPOSZTA LAJOS felvétele

Formálódó cigánymisszió

A Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziójában érintett lelkészek, munkatársak április 27–28-án a Nógrád megyei Béren gyűltek össze.

Az együttléttel bemutatkozással kezdődött, mivel a Vanyarcon missziós szolgálatot végző Rostás Judit személyében hivatalosan is nőtt a cigánymisszióban szolgáló munkatársak száma. Orosháza-Szentetornyáról Laczki János lelkész vezetésével szintén érkeztek új szolgálók, de nem csak a „személyi állomány” gyarapodása jelzi a munkaág érzékelhető terebélyesedését. A találkozón megjelentek részletesen kidogozták az au-

gustus 21–24. között szintén Béren tartandó „Közös asztal” cigány – nem cigány tábor programját. Ebben a Krisztus-képmás témacím határozza majd meg a lelki vonalat. Közel és távol lesz az öszre tervezett országos cigánynapnak, amelyet a fővárosban tartanak.

A cigánymisszió kiterjesztésének egyéb lehetőségeiről is gondolkodván a béri tanácskozás résztvevői az Evangélikus Élet olvasóit is kéri, hogy hordozzák imádságaikban ennek a fontos munkaágnak a jelenét és jövőjét.

► BAKAY PÉTER

Védett műemlék lett a murgai evangélikus templom

Védett épületté nyilvánította a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal a murgai evangélikus templomot és a bátaszéki Szent Borbála-kápolnát. A közelmúltban összesen százkilencvenöt épületet nyilvánítottak műemlékké, ugyanakkor nyolc ingatlan védettségét törölték. A védetté nyilvánított épületek közé került többek között a Budapest XII. kerületi postapalota és a XIV. kerületi állatkert is.

► Forrás: Teol.hu

„Luterani zsinat” Rómában

A középkorban a nyugati egyházban összesen ötször hívták össze az úgynevezett lateráni zsinatot. Róma egykori pápai rezidenciáján 1123 és 1517 között ülésezett az egyház legfőbb döntéshozó testülete.

Sajátos – és talán korántsem véletlen – egybeesés, hogy az utolsó lateráni zsinat befejezésének esztendeje egyúttal a reformáció születési éve is. Leó pápa 1517. március 16-án bezárta a lényegi reformokat elmulasztó zsinóddal – hogy aztán bő fél évszázaddal később Márton barát meghirdesse az egyház valóban radikális megújulásának programját. Attól kezdve szinte kifordult sarkaiból a világ, és a reformáció mind több országban hódított teret.

A „Roma semper idem”, vagyis „Róma mindig ugyanaz marad” elvet azonban nem lehetett felülírni, így az Örök Város a katolikus egyház változatlan központja maradt. Mintha itt soha nem talált volna értő fülekre a „semper reformanda”, az egyház szüntelen megreformálását szorgalmazó jelmondat.

Április és május fordulóján azonban saját szememmel győződhettem meg arról, hogy Olaszországban is élnek evangélikusok, akik zsinati üléseiket éppen Rómában tartották. Lateráni zsinat helyett igazi luterani összejövetel volt ez. (Ebben az esetben azért van helye ennek a helyesírásnak, mert az olasz nyelv *h* nélkül írja Luther nevét és az abból származtatott szavakat.) Az olaszországi evangélikusokkal egyházunk képviselői korábban elsősorban a nemzetközi egyházi szervezettek alkalmain találkozhattak, ám az egy évvel ez-

előtti zsinati ülésekre már személyes meghívást kapott Itzész János elnök-püspök (tapasztalatairól akkor ő ugyancsak az Égtájoló rovatban számolt be; 2008/20. szám).

A most tartott zsinati üléseken ünnepelték az Olaszországi Evangélikus Egyház megalakulásának hatvanadik évfordulóját. Eva Sybille Vogel-Mfatto, a Lutheránus Világszövetség Európa-titkára korabeli dokumentumok segítségével idézte fel a hat évtizeddel ezelőtti megalakulást, amelynek nyomán a már addig is létező gyülekezetek egységes egyházba szerveződtek. A történeti előadás után Michael Binker osztrák püspök hangulatos köszöntésében hazája specialitását, a Sacher-torta jellegzetességét idézte fel: e két részből összeálló és izharmóniát adó tortához hasonlóan teljes egységet alkot, és különlegességnek számít a házizagda egyház német és olasz arculata...

Valóban példamutató, hogy a két nyelvi és kulturális hagyomány ilyen kében megfér egymás mellett. Az ország északi területén elsősorban német, délebbre pedig inkább olasz az istentisztelet nyelve. A zsinaton ugyan jelen voltak szinkrontolmácsok, de főképpen a magunkfajta vendégek kedvéért, hiszen a lelkészek és a gyülekezetek vezetői általában mindkét nyelvet jól ismerik. A közel hatvan zsinati résztvevő munkáját egyszerre jellemezte a német alaposág és az olasz derű, az északi pontosság és a déli temperamentum. Számomra különleges élményt jelentett, hogy a megnyitó istentiszteleten olaszul énekelhettük az Erős vár a mi Istenünk-et.

ÉGTÁJOLÓ

A zsinati üléseken vették fel az egyház teljes jogú tagjának a torinói gyülekezetet. Köszöntésem ehhez az aktushoz köthettem, utalva arra, hogy Kossuth Lajos 1861 és 1894 között, vagyis harminchárom éven keresztül volt e város polgára. A „turi- ni remete” – aki evangélikus hitét az emigrációban sem tagadta meg – a város valdens templomába járt, ott is ravatalozták fel. Szavammal Kossuth egyetlen örökségének aktualitására utaltam, majd annak a vélekedésemnek adtam hangot, hogy bizonyára boldog lett volna a magyar szabadságharc hőse, ha már az ő korában lett volna evangélikus egyház Olaszországban. Köszöntésemet – némi derűtséget keltve – azzal fejeztem be, hogy korántsem csak elhunytakat kívánunk ebbe a hatvanéves egyházba delegálni, hanem örülünk annak, hogy más külföldiek mellett sok itt dolgozó, tanuló vagy éppen turistáskodó – nyaraló, avagy sielő – magyar is megtalálja az evangélikus közösségeket.

A zsinat keretében jelentések hangzottak el a különféle munkaágak tevékenységéről, amelyek nyomán betekintést nyerhettünk abba, milyen teológiai és diakóniai szolgálatot végez az egyház, illetve megismerked-

hettünk a Torre del Grecóban működő, *Gesù di Nazareth* nevű evangélikus iskola működésével.

A kis egyháznak arra is van ereje, hogy a börtönben levők, valamint az Olaszországban nyaraló turisták körében végezzen lelkipozitív munkát.

Megismerhettük az egyházi turizmusnak azt a sajátos formáját is, amelynek keretében a legkülönfélébb országokból érkeznek emberek Itáliába azzal a acéllal, hogy itt kössenek házasságot, vagy itt kereszteltessek meg gyermekeiket. A római evangélikus templom különösen közkedvelt ilyen szempontból is. Az 1983-as Luther-évben ellátogatott ide II. János Pál pápa is. Itt tartott híres, a keresztény egységőrekről történetben korszakos beszédében Luther Mártont „az egyház közös tanítójának” nevezte.

Hasonlóképpen megnézhattunk egy, a hatvanéves helyi egyházat köszöntő filmet. (Jól jelzi az olaszországi evangélikusok kisebbségi helyzetét, hogy a RAI televíziós csatorna kéthetente vasárnap éjjel egy óra és fél kettő között, csúcsidőnek éppen nem nevezhető sávban sugároz protestáns magazint...) A egyház egyéb médiatévékenysége sem elhanyagolható: *Együtt* című, olasz és német nyelvű lapjuk kéthetente jelenik meg, a protestáns könyvkiadó egyik legnagyobb sikerét pedig az olasz nyelvű Luther-könyvek jelentik.

Holger Milkau esperes és Christiane Groeben zsinati elnök jelentései egyaránt foglalkoztak az egyház belső életével és társadalmi szerepvállalásával. E két terület sajátosan ér-

össze az „otto per mille” gyakorlatában, vagyis abban, amit mi a személyi jövedelemadó százalékos felajánlásának nevezünk. Jellemző adat, hogy immár tíz éve rendszeresen mintegy tízszer annyian irányműveket adójuk egy hányadát az evangélikus egyháznak, mint ahány tagja egyáltalán van e felekezetnek!

Az egyház keretein belül működő Melanchthon Központ valóságos szellemi műhelyként van jelen Rómában. Hosszabb-rövidebb tanulmányi programjaira és konferenciáira hazánkból is várnak résztvevőket. Az ide érkező kutatóknak kitűnő munkafeltételeket biztosítanak, a diákok pedig – akik egyúttal a valdens fakultás vagy különféle katolikus egyetem hallgatói is lehetnek – testvéri közösségre is találhatnak itt.

Az olasz lutheránusok – vagy írjuk őket luteránusoknak – lelkési vezetője, Milkau esperes a következő napokban, május 14. és 17. között egyházunk meghívására hazánkba látogat.

Herzlich Willkommen, Herr Milkau, benvenuto in Ungheria, Signore Milkau!

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Rendőri-egyházi megállapodás a bűnözés visszaszorításáért

Prédikációikban, hirdetésményeiken, internetes oldalakon és az egyházi fenntartású intézményekben is felhívják a lakosság figyelmét a bűnmegelőzés részét képező óvatosságra a Göd-Fót–Dunakeszi térségében szolgálatot teljesítő egyházi vezetők.

Kovács László, Dunakeszi rendőrkapitánya a Magyar Távirati Irodának (MTI) elmondta: az erről szóló megállapodás a felek között az általa összehívott április 29-i megbeszélésen született.

A szokatlan rendőrkapitányi ötlet – hogy a főként idősök sérelmére elkövetett besurranásos lopások visszaszorítása érdekében az egyházak segítségét kellene kérni – nagy sikert aratott. Kovács László szerint azért, mert – amint a tizenkét egyházi vezető részvételével tartott megbeszélésen is kiderült – a célok közösek: a rendőrség a törvény, míg az egyházak a lelkiismeret erejével küzdenek a bűn ellen.

A kapitány hozzátette: nagy sikernek tartja, hogy most először egy asztalhoz ültek a térségben működő felekezetek vezetői – a katolikusok, a reformátusok és az evangélikusok éppúgy ott voltak, mint Jehova tanúi vagy más kisebb vallási közösségek képviselői. Mint kifejtette, azért kezdeményezte a találkozót, mert a dunakeszi kapitányság illetékességi területén egyre több, idősök sérelmére elkövetett rablás történik. Mivel a kihelyezett plakátok, a különböző, óvatosságra intő cikkek, illetve a rendőrök tanácsai ellenére sem lettek gyanakvóbbak a „trükkös” rablók lakásukba beengedő idős embe-

rek, olyan új kommunikációs csatornát keresett, amely e korcsoportra a leginkább hat, s ezt az egyházakban találta meg.

A rendőrkapitány a szokatlan módszer választásának további okaként jelölte meg, hogy a gazdasági válság közepette erősödik a vallás felé fordulás, illetve azt is: az egyházak előadómódja érzelmi alapú, ezért az idősök körében különösen hatásos, meggyőző.

A szerdai találkozón Kovács László néhány konkrét bűneset ismertette után együttműködésre kérte az egyházi vezetőket. Ezt a jelenlévők meg is ígérték.

Sebők Sándor, a fóti katolikus egyházközség plébánosa az MTI-nek azt mondta: a beszélgetés kivonatát és tanulságait azonnal felteszi a honlapjukra, de templomi hirdetésekben, kisközzöségeik összejövetelein is felhívják majd a figyelmet a fokozott óvatosságra. Nemcsak az időseket, hanem az óvodásokat is ellátják majd jó tanácsokkal. Fóton több mint hétezer a hívők száma – közölte a plébános, hozzátéve: így joggal bízik abban, hogy „szájról szájra” terjedő módszerrel is tudnak segíteni a rendőrségnek.

Kulcsár Lajos, a Fóti Atyafiak Krisztusi Közösségének vezetője civil hálózat kiépítését javasolja. A vállalkozó civilek névkártyájának terjesztésétől azt reméli, hogy a bajba került idősök azonnal segítséget hívnak a megadott telefonszámok valamelyikén.

▶ MTI

HIRDETÉS

A Duna Televízió *Léptünk koppan ódon köveken* című filmsorozatának következő epizódja május 13-án reggel 7 óra 45 perckor a lajoskomáromi evangélikus templomot mutatja be. Az 1817 és 1822 között épült templom harangjait az első világháború idején beolvasztották, helyettük új harangok készültek. Orgonáját a híres pécsi Angster cég készítette. Ol-tárképén Jézust láthatjuk a Gecsemáné-kertben.

HIRDETÉS

A pestszentlőrinci evangélikus gyülekezet Lőrinci Érdeklődők Teaháza (LÉT) szeretettel hív minden érdeklődőt következő alkalmára, május 12., kedd, 18 órára. Vendégünkkel, *Böjte Csaba* ferences testvérrel, a Dévai Szent Ferenc Alapítvány vezetőjével beszélgetünk ifjúságmentő szolgálatról, hivatásról. Helyszín: 1183 Budapest, Kossuth tér 3. (evangélikus templom). Megközelíthető az Üllői úton vagy az 50-es villamossal.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) „*Serkenj fel, aki aluszol!*” – *A magyar evangélikus ébredés kiemelkedő egyéniségei a 20. században* című sorozatának keretében a következő havi alkalom május 14-én 17 órakor lesz a józsefvárosi evangélikus gyülekezet templomában (1085 Budapest, Üllői út 24.). Az alkalmon *Kis János* testvérünk életét és szolgálatát ismerhetjük meg közelebbről. Előadó: *Győri János Sámuel*. Szeretettel hívjuk és várjuk minden testvérünket!

HIRDETÉS

Az Üdvhadserg Szabadegyház Magyarország „Új Reménység Háza” Férfi-hajléktalanszálló felvételt hirdet július 1-jétől szociális és mentálhigiénés munkatárs álláshely betöltésére. Feltétel: felsőfokú szociális alapvégzettség, az Üdvhadserg értékrendje iránti elkötelezettség. Előnyt jelent: szociálpedagógus végzettség, legalább három év szakmai tapasztalat. Az önéletrajz és motivációs levél elektronikus vagy postai úton történő eljuttatásának határideje: május 31. Cím: 1086 Budapest, Dobozi utca 29. E-mail: attila_tisza@swi.salvationarmy.org. Tel.: 1/314-2775, 1/303-9318.

HIRDETÉS

Meghívó

Vallási sokféleség és a vallási antidiszkrimináció jogi szabályozása a magyarországi és a határon túli vallási közösségek tapasztalatainak és teológiájának tükrében címmel rendez konferenciát az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkársága május 13-án és 14-én a Stefánia-palotában (1143 Budapest, Stefánia út 34–36.).

Előzetes regisztráció, információ: *Matók Miklós* tanácsos, OKM Egyházi Kapcsolatok Titkársága, e-mail: miklos.matok@okm.gov.hu, tel.: 1/473-7481.

Negyvenéves az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem

▶ Folytatás az 1. oldalról

A szabadegyetem és az anyaország kapcsolatát elemezve valójában négyezer tíz esztendőről is számot adhatunk. Az első tíz év az EMEIK, az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia talaján a középkorosz-tályba érkezettek – *Tóth János* jogász, az első elnök, *Balla Bálint* szociológus, *Szépfalusi István* lelkész – által megalapított szabadegyetem megerősödésének az időszak. További, a kezdetektől fogva hosszú ideig meghatározó személyiségek: *Bárczay Gyula*, *Kovács Andor*, *Szöllősy Pál*, *Szöllősy Árpád*.

A jubileumi konferenciának is otthont adó kolostorszálló az ausztriai St. Georgenben

Elsősorban Szöllősy Árpád és Szépfalusi István nevéhez köthető az első évtized végén, 1977–78-ban megkezdett, nagy sikerű könyvkiadói tevékenység. Mintegy hetven könyv kiadásával a szabadegyetem a nyugati magyarság talán legjelentősebb kiadója lett. Többek között a *Bibó*-életmű, az *Ordass*-könyvek kiadása fémjelzi ezt. Sokan ezt tartják a Szabadegyetem legsikeresebb, leginkább maradandó értékének. Szerintük Nyugat-Európát meghaladóan az anyaországban és az utódállamok magyarsága számára is a könyvkiadás és az éppenséggel nem egyszerű terjesztés közvetítette a legtöbb értéket. Ez a munka most véget ért. A tervek szerint a jövőben évkönyveket jelent meg a szabadegyetem, az első kötet – 2008–2009 – éppen az idei akadémiai napokon került kézbe.

Az első évtized végét, a második kezdetét jelentette az 1979. évi, Mönichkirchenben (Ausztria) tartott konferencia, melyen megtörtént a frontáttörés: először vehettek részt jelentős mértékben magyarországi előadók. *Keresztury Dezső*, illetve három néprajzos tartott előadást. Nagy élmény volt a Herder-díjat akkor átvevő *Sütő András* részvétele az akadémiai napokon (a díj odaítélésében jelentős volt a szabadegyetem lobbijának szerepe). *Csillag a máglyán* című drámáját *Szépfalusié Wanmer Márta* fordította németre. A konferencia persze magyarul vitatta meg a szerző jelenlétében, a szabadegyetem szellemiségét meghatározó *Cs. Szabó László* vezetésével.

Órá és a másik irodalmár alapító atyára, *Szabó Zoltánra* is emlékezett az idei konferencia. Cs. Szabóról *Kántor Lajos* író, irodalomtörténész és *Görömbey András* irodalomtörténész beszélgetett, míg a Szabó Zoltán munkásságát felidéző beszélgetést özvegye, *Szabó Zsuzsa* vezette.

1979–89 között rendszeressé vált az anyaországi előadók részvétele az akadémiai napokon, közvetlenül érvényesült a kölcsönhatás, a nyugatiak kisugárzása a hazai szellemi életre és a magyar kultúra friss értékeinek megjelenése az emigrációban.

A hatalmas érdeklődéssel – körülbelül háromszáz résztvevővel – zajlott 1989-es felsőöri (Ausztria) konferenciát joggal tartják számon a rendszer-változás közvetlen előzményei között.

A harmadik évtized (1989–1999) akadémiai napjainak többségére már az anyaországban és Erdélyben került sor, közben zajlott a vita a hogyan továbbról. Ez a periódus az 1999-es, Torre Pellice-i (Olaszország) konferenciával zárult, melynek fő témája a hazatérés volt. A szabadegyetem válasza, hogy megmarad a bázeli székhelyű anyaegyesület, de kezdeményezik az utódállamokban az önálló jogi személyiséggel bíró fiókegye-

Az evangélikus Vajta Vilmos korcsos, elismert munkájáról – egy időben a szabadegyetem tanácsadó lelkésze is volt – *Reuss András* teológusprofesszor tartott igen kedvező visszhangot kiváltó előadást.

Kiemelendő még *Gödri Zsolt* lelkész, pszichológus *Vallások egymás mellett a globalizálódó világban* címet viselő, színes, szellemes, előadása. Folyik a harc a vallási piacon a lelkékért. Pozitív trendek, ezotérika, ateizmus egyaránt jelen vannak – fejtette ki az előadó.

Kezdetől fogva éri olyan kritika a szabadegyetemet, hogy nem kap elég tartalmat a nevében szereplő

protestáns fogalom. A valóságban mindig meghatározó volt a spiritualitás. Idén különösen magas színvonalat képviselt a *Kuti József* szomódi református lelkész által kidolgozott, koordinált ökumenikus spirituális program. A reggeli áhítatokat *Miklósi-Vári Katalin* unitárius lelkész, *Raj Tamás* főrabbi, *Donáth László* és *Solymár Mónika* evangélikus, illetve *Karvanszky Mónika* református lelkész tartotta. A záró, háláadó ökumenikus istentiszteleten *Kiss Ulrich*, a Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium rektora és *Vályi-Nagy Ágnes* református lelkész prédikált, liturgiával szolgált *Benkő Zonda Tímea* evangélikus lelkész.

Az evangélikus hozzájárulást a konferenciához, az említettekén kívül, igen maradandóan *Gryllus Dániel* és *Vilmos* képviselték, akik az irodalmi esten, a reggeli áhítatokon és az ökumenikus istentiszteleten is szolgáltak. Külön öröm volt, hogy a Gryllus szülők a jubileumi konferencia díszvendégeinek sorában lehettek jelenek.

Az esténkénti kulturális programok közül kiemelendő a *Muzsikás* együttes ezúttal is nagy élményt nyújtó hangversenye, *Huszárik Zoltán* és *Sára Sándor Szindbád* című filmje és a Kolczonay Katalin által vezetett – már említett – irodalmi est, melyen *Kányádi Sándor*, *Lászlóffy Aladár*, *Gömöri György*, *Sárközi Mátyás* és *Domahidy Miklós* munkáiból kaptak ízelítőt a résztvevők.

A tervek szerint 2010-ben Nyíregyháza-Sóstó adna otthont az akadémiai napoknak, *Laborczai Géza* evangélikus lelkipásztor segítségével, 2011-ben pedig reménység szerint sor kerülhetne a hatodik ökumenikus konferenciára.

A bevezetőben említett ideális helyszínt az ausztriai St. Georgenben ezer évvel ezelőtt alapított, napjainkban négycsillagos szállodává átalakított kolostor jelentette. 1972-ben már rendezett itt konferenciát az EPMSZ. Ekkor nevezte el Szabó Zoltán Szentgyörgyhelynek a gyönyörű környezetben fekvő kisteleplést. Jó volt itt ünnepelni.

Ugyancsak az emlékezés jegyében szerepelt a programban a szabadegyetem gondolkodását teológiai oldalról meghatározó személyiségek – *Bárczay Gyula*, *Vályi Nagy Ervin*, *Zsindely Endre* és *Vajta Vilmos* – munkásságának a méltatása. A felkért református teológus előadók, hivatkozva a református egyházban a közelmúltban kiobbant és érthetően még fel nem dolgozott ügynökvitára, lemondták a részvételt. Ezért Szöllősy Pál emlékezett meg röviden, nem teológiai előadásban, *Bárczay Gyula*, *Vályi Nagy Ervin* és *Zsindely Endre* tevékenységéről.

■ FRENKL RÓBERT

EGYHÁZ ÉS EURÓPA

Globális válság – lokális létbizonytalanság

► Az elmúlt napokban került az Európai Unió napirendjére a tagországok és a kontinens szociális kérdéseinek hosszú sora. Ezt megelőzően április végén az Európai Parlamentben tartották azt a konferenciát, amely az Európai Unió gazdaság- és szociálpolitikájával foglalkozott. Ez utóbbi tanácskozásnak társszervezője volt az Európai Egyházak Konferenciájának Egyház és Társadalom Bizottsága. Az előadók között volt *Pervenche Berès*, az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottságának elnöke és *Günter Verheugen*, az Európai Bizottság – vagyis az Európai Unió kormányának – alelnöke. Mindkét találkozásnak közvetlen motivációja a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válság, amely nyilván nem kerüli el az egyházakat sem.

Az egyházakra is hat – tagjaikon, támogatóikon, keresztül közvetve, vállalkozásaikon és kiadásaikon keresztül közvetlenül – a válság, és az egyházak is szenvednek attól a kihívástól, hogy éppen akkor van a legnagyobb szükség szociális segítségnyújtásukra, amikor ők maguk is nehéz gazdasági-pénzügyi helyzetbe kerültek.

A jelenlegi válság bár egyaránt, de nem egyformán érinti Európa és a világ lakosságát. Nem mindegy, hogy valakinek elviselhető gazdasági profitsökkenései vannak, vagy a pusztaléte kerül veszélybe. Az Európai Egyházak Konferenciája már az elmúlt ősszel aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy „az emberek milliói

már a válságot megelőzően szenvedtek a gazdasági nehézségek miatt. Mint az Európai Egyházak Konferenciája sürgetjük a kormányokat, hogy gondoskodjanak azokról az állampolgáraikról, akik különösen is sebezhetőek, és ezzel törekedjenek az igazságosság fenntartására” – szól a felhívás.

Az Európai Parlamentben tartott konferencia azt kutatta, hogyan lehet az európai embereket megvédelmezni a pénzügyi és gazdasági válság tragikus hatásaitól. Megvizsgálták, hogyan lehetséges a liszaboni stratégia (az Európa Unió munkahelyekkel és gazdasági növekedéssel foglalkozó stratégiája) szociális vonatkozásait megerősíteni.

Az európai nemzetek jelenlegi gazdasági állapota nyilván régebbi és globális összefüggésű gyökerekből is táplálkozik. Ezt a régi és szélesebb összefüggést nevezzük az egyszerűség kedvéért *globalizációnak*, amelyre hol a tyúk, hol a tojás szerep illik, s amelynek a jelentése olyan komplikált összefüggés-hálózat – a maga pozitív és negatív szálaival –, hogy kibogozására nem vállalkozunk.

Ugyanakkor nem feledhetjük, hogy az információtovábbítás, a kommunikáció és a szállítmányozás terén bekövetkezett technikai fejlődés által lehetővé vált komplikált valóság – amelyben minden mindenrel nemcsak egyszerűen összefügg, hanem minden minden más számára súlyos következményekkel jár – éppen annyira forrása lehet a gazdasági fellendülésnek és szolidaritásnak, mint a kizsákmányolásnak és elszegényedésnek, sőt természeti, társadalmi kincsek, nemzetek, régiók és egész kultúrák pusztulásának.

A globalizáció által felismert vagy éppen okozott jelenségek okán vált szakmai kulcskérdéssé az úgynevezett *fenntartható fejlődés*. E fogalom keretében szakemberek gazdasági, környezeti és társadalmi összefüggésben vizsgálják a világunkat jellemző folyamatokat. Az Európai Egyház

zak Konferenciájának Egyház és Társadalom Bizottsága a fenntartható fejlődéssel, tehát a világlajenségek komplex vizsgálatával foglalkozó konferenciák – Rio de Janeiro (1992), Johannesburg (2002) – ismeretében azok munkájához a következő című dolgozattal járult hozzá: *Fenntartható fejlődés és az Európai Unió – Új stratégiák és új életstílusok szükségessége*.

Az európai egyházi szervezet e téren szorosan együttműködik az ökumenikus és felekezeti világszervezetekkel, tehát az Egyházak Világtanácsával, a Református Világszövetséggel és a Lutheránus Világszövetséggel. A 2001. évi tanácskozásnak Budapest adott otthont.

A tanácskozások nyilatkozatai sürgetik, hogy a globálisan jelentkező kihívásokra, tehát a gazdasági, a pénzügyi, az ökológiai válságra, az igazságatlanságok régi és új formáira közösen kell reflektálni mindenekelőtt azzal, hogy a globalizáció áldozatainak a szószólóivá kell lenniük. A helyi gyülekezetekben élő egyház egyetemessége, ökumenicitása, katolicitása ily módon is hivatott szolgálni a világ és az emberiség létbiztonságát globálisan és lokálisan egyaránt.

Mind a társadalmi igazságosság, mind pedig a létbiztonság terén or-

dító különbségek és súlyos hiányosságok mutatkoznak. Fényezés, bőség és lehetőség kínálta az egyik ember számára, s nélkülözés, nincstelenség és lehetetlenség marad a másikonak. A gazdagok és szegények, az esélyesek és esélytelenek csoportjai hazánkban is egyre élesebben elkülönülnek. Ezt nem hagyhatják az egyházak szó és tett nélkül.

Egyetértés van abban, hogy az egyházaknak – a gyülekezetektől kezdve az országos, kontinentális és globális szervezetekig – mindent meg kell tenniük azért, hogy a különös nehézségekkel küzdő társadalmi csoportok tagjai, tehát a szegények, a munkanélküliek, a fogyatékosok, a politikai és gazdasági menekültek is létbiztonságban éljenek.

Minél nagyobb a válság, az inség és a kivettség, annál inkább megszólít bennünket Jézus szava: „*Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám. (...) Bizony, mondom néktek, amikor megtettétek ezeket akárcsak eggyel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg.*” (Mt 25,35–40)

■ DR. BÓNA ZOLTÁN

Hallható-e az egyház hangja a válság zajában?

► Az Európai Egyházak Konferenciája Egyház és Társadalom Bizottságának *Az európai gazdaság- és társadalompolitikák alakítása a bizonytalanság korában* című találkozóján a Magyarországi Evangélikus Egyházat *dr. Zsugyel János főiskolai docens, az Országos Számvevőszék elnöke képviselte. A mintegy félszáz fő részvételével zajlott találkozóhoz a belgiumi Mechelen és az Európai Unió fővárosának számító Brüsszel adott otthont. Tekintettel arra, hogy lapunk olvasói sem feltétlenül ismerik a találkozót szervező intézményt, beszámolójában a szerző ennek rövid bemutatására is vállalkozott.*

Az Európai Egyházak Konferenciája jelenleg százhuszonhat európai protestáns, anglikán, ortodox és ókatolikus tagegyház részvételével tevékenykedik, valamint negyvenhárom társult szervezettel működik együtt.

A hidegháború vége felé, az enyhülési folyamatot megelőző időben, 1959-ben alapították. Tevékenységével a kezdetektől arra törekedett, hogy a megbékélést segítse a földrajzilag, nyelvileg, ideológiailag megosztott kontinensen. Úttörő szerepet játszott azzal, hogy a keleti és nyugati országok egyházai közötti vasfüggöny létéről a kezdetektől nem vett tudomást. Ennek látványos eseménye volt az 1964. évi közgyűlés, melyet a vízumproblémák oldása miatt egy, a Balti-tengeren úszó hajó fedélzetén rendeztek meg, hogy minden tagegyház számára lehetővé tegyék az akadálytalan részvételt.

A szervezet célja a különböző hitvallású felekezetek közötti megértés, a kisebbségi és többségi egyházak, a generációk és a nemek közötti együttműködés feltételeinek javítása. Fő tevékenysége az ökumenikus

együttműködés és az egyházak közötti teológiai párbeszéd, de hangsúlyt kap a keresztények társadalmi felelősségvállalása is, melynek kérdésében az Egyház és Társadalom Bizottság illetékes.

E bizottság szervezte az április végén megrendezett konferenciát is, melynek feladata volt a jelenlegi pénzügyi és gazdasági világválság hatásának, az egyházak szerepének áttekintése, illetve annak feltérképezése, hogy milyen lehetőségek vannak a válság következményeinek felszámolására.

A háromnapos találkozó középpontjában az Európai Unió különféle intézményeinek képviselőivel zajlott, a második napra tervezett találkozó volt. Ezen lehetőség nyílt az egyház szavának hallatására. A találkozó indítását követően erre az alkalomra történt közös felkészülés, míg a harmadik napon az eredmények kiértékelése, illetve a bizottság jövőbeli tevékenységére vonatkozó ajánlások kidolgozása volt a feladat.

Az előkészítés során hamar kiderült: a rendelkezésre álló idő túl kevés ahhoz, hogy közös egyházi álláspontot alakíthassunk ki a válság okairól és megoldási lehetőségeiről, így azt a megoldást választottuk, hogy azokat a kérdéseket gyűjtjük össze és vetjük föl az Európai Unió illetékes képviselőinek, melyek a tagegyházakat és híveiket különösen foglalkoztatják a válság időszakában. A különböző munkabizottságokban kidolgozott kérdéseket négy ülés keretében tehetjük fel.

Az első ülésen az EU-politikák segítségével elért eredményeket értékeltük, a másodikon a világválság során tett intézkedések hatékonyságát firtattuk, a harmadikon az EU gazda-

ságfejlesztési stratégiájának, az úgynevezett „liszaboni stratégiának” az érvényességére kérdezhettünk rá, míg a negyedik ülés az EU új, hatályba még nem lépett alapszerződésének a szociális jellegével foglalkozott. Az egész napot kitöltő négy ülés során az Európai Parlament, az Európai Bizottság, a jelenleg hivatalban lévő cseh elnökség képviselői válaszoltak a kérdésekre.

Az előzetes tanácskozási technika rendkívül hasznosnak bizonyult, hiszen a kérdések felvetése irányt szabhatott a beszélgetés menetének. Ugyanakkor a kérdések elgondolkodtatták az európai gazdasági és társadalmi ügyekben kiemelkedően jól tájékozott döntéshozókat és hivatalnokokat, jó irányban keresik-e a megoldásokat a válság következményeinek felszámolására. Ez szimpatikusabb és célravezetőbb eljárás volt, mintha megoldási javaslatokat kínáltunk volna, melyeket esetleg a kiérleltetés hiánya miatt könnyen ízekre szedhetek volna.

Kérdéseink többek között a foglalkoztatás megőrzésére és a szociális kirekesztés felszámolására, a szoci-

ális gazdaság erősítésének lehetőségeire, a javak és a jólét méltányos elosztására, a szellemi értékek és a piaci politikák összhangjának megteremtésére, illetve az egyházak és a civil társadalom képviselőivel folytatandó folyamatos konzultáció csatornáinak megteremtésére vonatkoztak.

Az Európai Unió illetékesével folytatott találkozás eredményeinek kiértékelésére a harmadik napon nyílt lehetőség. Megállapítottuk, hogy az egyházak és az Európai Unió közötti párbeszéd lehetőségeinek kihasználása érdekében szükséges lehet a társadalmi és gazdasági jelenségekre vonatkozó közös álláspontok kialakítása is. Annak érdekében, hogy a tagegyházak küldöttei ne csak saját véleményüket, hanem egyházuk véleményét is képviselhesék, elengedhetetlen a tagegyházakon belül is az intézményes párbeszéd csatornáinak megteremtése, melyben az egyházak vezetése megismerheti a gyülekezetek, az egyháztagok tapasztalatait is, és véleményükbe ezeket is integrálják.

Az Európai Egyházak Konferenciája ez évben megrendezendő közgyűlése elé javaslat kerül a CALL (Church Activities on Labour and Life – Egyházi Munka és Élet Akciók) hálózat megalakítására. Ez a hálózat „*a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai éve 2010*” keretében kívánja összefogni az erre vonatkozó tagegyházi kezdeményezéseket és tevékenységeket. Kívánatos lenne, ha az e területen gyülekezetekben és egyházunkban már létező számos ötlet is bátorítást, támogatást és publicitást kaphatna ezen európai hálózat keretében.

Befejezésül essen szó a rendezvénynek helyet adó vá-

A befejezetlen tornyú Szent Rumbold-katedrális

A SZERZŐ FELVÉTELE

■ DR. ZSUGYEL JÁNOS

Pápai üzenet a papi és szerzetesi hivatások világnapjára

A papi és szerzetesi hivatás különleges isteni ajándék, amely szerves része Isten minden emberről és az egész emberiségről alkotott hatalmas üdvözítő szeretetervének – emeli ki a papi és szerzetesi hivatások múlt vasárnap ünnepelt világnapja alkalmából írt vatikáni üzenetében XVI. Benedek pápa.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkársága által a Magyar Távirati Irodához is eljuttatott szöveg szerint húsvét negyedik vasárnapján a pápa arra hívja fel „Isten egész népét”, hogy az Isten kezdeményezésébe vetett bizalomról és az ember ere adandó válaszáról elmélkedjenek.

Az ünnepen a pápa emlékeztet arra, hogy az életszentségre való egyetemes meghívásban kitűnik Isten sajátos kezdeményezése, amellyel néhányat kiválaszt, hogy „szorosabban kövessék Fiát, Jézus Krisztust, és az ő papjai és kitüntetett tanúi legyenek”. Az évszázadok során aztán papok és Istennek szentelt személyek „megszámlálhatatlan serege” állt az egyház-

ban egészen az evangélium szolgálataiba. Ők, a papok hivatottak hát arra, hogy a századokot át folytonosan megjelenítsék az üdvözítő misztériumot – olvasható a dokumentumban.

„Ki tarthatja magát méltónak arra, hogy papi szolgálatot vállaljon? Ki tud Istennek szentelt életet élni, csak a saját, emberi erejére számítva?” – teszi fel a kérdést üzenetében a pápa, majd válaszul kijelenti: fontos megerősíteni, hogy amikor tudatában vagyunk, hogy Isten a kezdeményező, és ő viszi véghez üdvözítő tervét, akkor az ember válasza Isten hívására soha nem ölti magára „a lusta szolga féltékeny számítható magatartását, aki félelemből elássa a rábízott talentumokat”.

„Anélkül, hogy lemondanánk személyes felelősségünkről, az ember szabad válasza Istennek így »közös felelősséggé« válik, felelősséggé Krisztusban és Krisztussal a Szentlélek erejében, közösséggé azzal, aki képesé tesz minket arra, hogy bő termést hozzunk” – áll a pápa üzenetében.

► MTI

Magyar orvos szerzetes Kongóban

Éhező gyermekek népesítik be mostanában az ipari gyémántban gazdag, Kabinda központú régiót a Kongói Demokratikus Köztársaságban. Itt, Afrikában gyógyít tizenhárom éve *Richárd* testvér, akit Magyarországon *Hardi Richárd* néven ismernek a barátai.

Hogyan lett orvos szerzetes *Hardi Richárd*, és miként került Budapestről Közép-Afrikába? Tizenhat évvel ezelőtt, az orvosi diploma meg-

ményt, amelyet a belgák építettek az 1960-as évek elején, az állam működésére átadta a misszionának. Két apáca, velem együtt három fehér orvos és még öt helyi doktor látja el a betegeket – beszélt *Richárd* testvér kinti életéről az MTI-nek.

Szomorú és elkéserítő dolognak tartja, hogy nem elég gyors a változás az országban, és éhínség van a rossz termés, illetve az élelmiszer-világviszonyok miatt.

szérése után – még a budapesti szemészeti szakvizsgára készülve – lépett be a Nyolc Boldogság Katolikus Közösségbe, mint magánfogadalmas szerzetes. (A közösség alapvető céljai – a katolikusok internetes honlapja szerint – a szegények szolgálata, az önkéntes szegénység vállalása, a javak megosztása, a testvéri szeretet megélése, az intenzív szentségi és liturgikus élet, valamint az evangélium hirdetése.)

Mint *Richárd* testvér a Magyar Távirati Irodának elmondta, a közösség neve a *Hegyi beszédből* való, a franciák alapították az 1970-es években. A kabindai katolikus misszió, amely tizenhárom fős (közülük öten külföldiek), Belgiumhoz tartozik, a magánfogadalmas szerzetesség pedig azt jelenti, hogy a Vatikánban – mivel fiatal a közösség – még folyamatban van az elismerésük.

A fiatal orvos szerzetes 1995-ben érkezett a megnevezését gyakran változtató Kongói Demokratikus Köztársaságba, amely akkor éppen Zaire néven szerepelt a térképeken. Beilleszkedését segítette, hogy iskolás korában Algériában élt a szüleiivel, mert mérnök édesapja ott dolgozott, s ott jól megtanult franciául. A 62,5 millió lakosú országban ugyan több száz nyelvet beszélnek, de a francia a hivatalos nyelv.

– Kabindában, egy kétszázötven ágys kórházban dolgozom. Az intéz-

– Mielőtt az év végi ünnepekre hazalátogattam, a kétszázötven ágys kórházban tizenhat beteg zsúfolódott össze, nagy részük gyermek. Alultápláltak, fehérjehiányosak. A családjuk is beköltözött velük a kórházba, így őket is élemezni kell. Ez óriási feladatot ró a közösségre – érzékelte a helyi állapotokat, hozzátéve, hogy az ENSZ Gyermekalapja, az UNICEF tejport és gyógyszert ad a kicsiknek, de ez nem elegendő ahhoz, hogy a körülmények emberségesebbek legyenek. Az élelmezési gondoknál maradván elmondta, hogy az ottani emberek alaptápláléka a kukorica, ehhez keverik a maniókát, de termelnek földimogyorót, avokádót, papayát, banánt és pálmaolajat is. Az állati fehérje, vagyis a hús igen kevés, aki megteheti, kecskéket és baromfit tart.

Az egészségügyi kultúra sem európai ebben a térségben:

– A kabindai és a környékbeli emberek csak komolyabb betegség esetén keresik föl a kórházat. Előtte megfordulnak a kisebb egészségügyi centrumokban, de persze mindenekelőtt a törzsi varázslónál járnak. Ha ő nem tud segíteni, akkor mennek valódi orvoshoz – magyarázza a szerzetes.

A Nyolc Boldogság Katolikus Közösség a kórház mellett öregek otthonát alapított. A konyhán naponta kétszáz-kétszázötven embernek készítenek egyszeri meleg ételt. Árva-

házuk is van, harminc gyermeket látnak el, a fiatalok onnan járnak iskolába is, taníttatásukat a közösség finanszírozza. Az országban ugyanis nem ingyenes az oktatás, ezért a gyermekeknek mintegy a fele jár csak iskolába. Egy-egy családban legalább tíz gyermek van, és nem jut pénz az oktatásukra.

A közösség kórháza, amely száz főt foglalkoztat, az áramot napjainkban már nyolcvan százalékban napelemekből nyeri. A vízellátás bonyodalmasabb: hegyes vidéken élnek, a völgyekben található forrásokból víztornyokba pumpálják föl a vizet. A helyi fiatal lányoknak és asszonyoknak viszont szinte egész életükben hordaniuk kell a vizet a hegyre.

Richárd testvér a szakmájáról szólva elmondta, hogy a legrettegettebb szembetegség a folyami vakság, amely parazita okozta betegség. A kórokozó légyecsípéssel kerül az ember szervezetébe, a bőrt rágja, a szembe is elkerül, krónikus gyulladást okozva. Pár év alatt a páciens megvakul. Nemzetközi kampány indult a betegség megelőzésére, évente egy tablettát kell bevennie az embernek tíz éven át, s akkor elkerülheti ezt a szembetegséget.

A másik gyakori betegség a szürkehályog, amelyet nincs, aki megoperáljon, mert ötmillió emberre két szemész szakorvos jut. Kelet-Kasai megyében, ahol ő is dolgozik, gyakran több száz kilométerrel gyalog jönnek a kórházba, segítséget, gyógyulást várva. Hála magyar és belga kapcsolatainak, nagyon jó szemészeti felszerelése van a kórháznak, így eredményesen gyógyíthat.

A legtöbb kongóiinak negyven év fölött már szemüveg kellene, de ő hiába írja föl nekik, csak a távoli fővárosban, Kinshasában vannak optikusok. Ezért aztán beszerzett rengeteg kínai olvasószemüveget és a megfelelő dioptriát adja a rászorulóknak.

Az emberek Kabindában vidámak, jólelkűek, szelídek, befogadók, hívők. Csakhogy többnyire fatalisták, akik úgy vélik: a baj, a betegség Isten akarata, s beletörődnek állapotuk folyamatos romlásába.

A liturgiákon részt vesznek, és nagyon szeretik, ha *Frère Richard* gitárral vagy corával kíséri az imádságot. (A cora afrikai hárfá, Szenegálból származik. Nagyra nőtt tők, amelyet bőroznak, és huszonegy húrt tesznek rá.) *Richárd* testvér mint szerzetes csak imádságokat vezethet, a szentmise felszentelt pap tartja.

Hardi Richárd két éve a gyémántbányákhoz közeli nagyvárosban, Mbujiban nyitott egy kis szemészeti központot. Idejét megosztja a kórház és a rendelők között. Nagy vágya, hogy egyszer szemészeti kórházat építsen a Kongói Demokratikus Köztársaságban.

► MTI

HIRDETÉS

A *Farkasréti ökumenikus esték* következő alkalmán, május 11-én, hétfőn 18.30-kor *dr. Bácskai Károly* lelkész, teológiai tanár *Az agyonhallgatott mennybemenetel* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: Budapest XI., Németvölgyi út 138., evangélikus-református templom. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!

A hónap könyve akció – május

Azstali beszélgetések 2.

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Az evangélikus könyvesboltban történő vásárlás vagy közvetlenül a Luther Kiadótól való megrendelés esetén az adott hónapban 30%-os kedvezményben részesül. Eredeti ára: 2200 forint.

http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

HIRDETÉS

Meghívó

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) tisztelettel meghívja lelkészeit, gyülekezeti tagjait és munkatársait a július 3–5. között megrendezendő *Határnyitás '89* szimpóziumra Sopronba.

A találkozót a vasfűgőny leomlásának huszadik évfordulója alkalmából rendezi a magyar, a bajor és az osztrák evangélikus egyház. *A bajor testvérkapcsolattal rendelkező gyülekezetek külön figyelmébe ajánljuk ezt az eseményt, mivel ez alkalommal lehetőség nyílik a testvérgyülekezetek találkozására is.*

PROGRAM

Július 3., péntek • 17.00: Megérkezés • 18.00: Vacsora • 20.00: Filmvetítés: *dr. Kárpáti György: Páneurópai piknik 1989*, majd beszélgetés a rendezővel

Július 4., szombat • 9.00: Áhítat • 10.00: „*Eljutni a határig*” pódiumbeszélgetés filmrészletekkel és zenei betétekkel. Előadók: *dr. Oplatka András* történész, újságíró, *Pröhle Gergely* országos felügyelő, *dr. Hannelore Reiner* egyházfőtanácsos (Ausztria), *Balog Zoltán* országgyűlési képviselő, bizottsági elnök, valamint szemtanúk • 11.30: Kiállítás megnyitó • 15.00: Választható programok ausztriai gyülekezetekben és soproni városnézés • 20.00: Koncert a *Lutheránia* kórus és zenekar fellépésével az evangélikus templomban

Július 5., vasárnap • 9.00: Buszjáratok indulása Sopronpusztára • 10.00: Ünnepi istentisztelet tévéközvetítéssel, igét hirdet *dr. Johannes Friedrich* bajor püspök • 11.30: Agapé, búcsúzás

Az MEE az útiköltséget, a pénteki vacsora és a szombati ebéd költségeit magára vállalja. Részvételi és szállásdíj: 5500 Ft/fő/éj. Mindenkit szeretettel várunk!

Bővebb információ: külügyi osztály, *Cselovszkyné dr. Tarr Klára* (klara.tarr@lutheran.hu) és *dr. László Virgil* (virgil.laszlo@lutheran.hu), telefon: 1/266-5532.

Tisztaság és szenvedély

Születésnapi vizitáció Kányádi Sándor költőnél

► **Nyolcvanéves? Én nem hiszem. Nyolcvanéves volna ő: a terem-tő bölcsesség, a szorgos munka és maradandóság költője: Kányádi Sándor? Nem hiszem. A szárnyas idő így elsuhant felettünk. Hiszen tegnap még egy fiatalember kínált otthonában jó vörösborral, megajándékozott új kötetével. Csendes szomorúsággal beszélt a kisebbségi lét mindennapos megpróbáltatásairól...**

Hosszú szünet után szülővárosomban, Hódmezővásárhelyen találkoztunk. A helyi újság azt írta: „K. S. román költő” látogat városunkba. (Még tolmácsot is küldtek elébe.) Később Szegeden futottunk össze: gyerekek ülték körül a könyvtárban. Egy kislány a lábát ölelte, úgy hallgatta a szavait. Népdalt énekeltek, s búcsúzóul egy rövid verssel ajándékozta meg őket. Gyorsan megtanulták; én még ma is tudom: „Betemetett a nagy hó / erdőt, mezőt, rétet, / minden, mint a nagyanyó / haja, hófehér lett. // Minden, mint a nagyapó / bajsza, hófehér lett, / csak a feketéig / maradt feketének.”

Az ő haja viszont ezüst lett. De nem változott erejében, hitében és szívében. Hiszen a költészet: dac, megmaradás és kifogyhatatlan szorgalom. Munka és munka, így őrizve meg igazát. És Kányádi Sándor írta műveit rendíthetetlenül. *Illyés* nemzetföltérő hitével, *Kós Károly* építő szellemében, *Jékely Zoltán* Erdély-dicséretével.

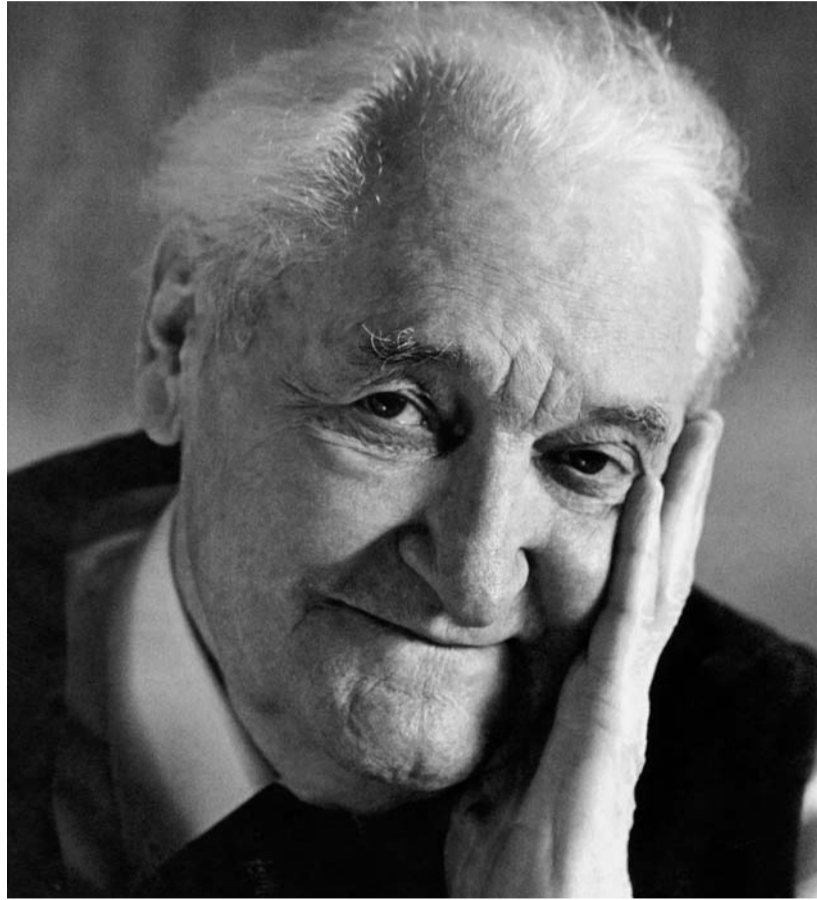
Kányádi nyolcvanéves. Hosszan sorolhatnám, mi mindent alkotott a Kolozsváron élő és néhány esztendeje Budapesten is lakó Kossuth-díjas költő. Huszonöt kötet vers és fordítás, huszonhárom gyerekkönyv, drámák, filmforgatókönyvek, hanglemezek és CD-k. Leltárba szedhetnénk utazásait a nagyvilágban, az író-társak és barátok jókívánságait.

De képtelen és felesleges vállalkozás. Kányádi Sándor nem készül összegzésre. Születésnapján is csak átsiet. Még rengeteg a terve. Ríportra sincs ideje. Csak beszélgetünk, hallgatom szelíd szavait a délelőtti csendben.

– Valójában nem is május 10-én, hanem 11-én születtem. A buzgó hivatal megváltoztatta a dátumot, hiszen szerintük a Román Királyság ünnepén nem születet egy magyar gyerek.

ra, a közönyösségre. Sok idős embernek kenyérre se futja.

– Tele vannak az emberek egzisztenciális félelemmel – mondja a költő – És főleg a fiatalok. Bennem a legnehezebb időkben se volt féle-

– *Nagygalambfalva a szülőfalu. Sokan nem tudják, hol keressük Erdélyben.*

– Gyönyörű helyen. Székelykeresztúr és Székelyudvarhely között. Nyolc kilométerre attól, ahol Petőfi utolsó éjszakája volt, és huszonötre attól, ahol meghalt.

Elhúzza a függőnyt, nyitja az ablakot, és kimutat a Döbrentei térre: – Látod, az ott *Benedek Elek* kútja. A Hargitáról hoztam a hatalmas követ, *Melocco Miklós* faragta véglegesre. Nekünk két apánk van: Bem és Elek apó. Ő az igazságos, mert csak a mesékben van. Aki megfáradt, leülhet az öreg fák alá, a vándor megmossa az arcát. Sok gáncs érte a nemes ügyet, de végül sikerült fölállítani. Zuhogó esőben volt az avatás: százötven ember jött el, a Kaláka együttes muzsikált, mi meg énekelünk.

Az együttesre terelődik a szó. A Bakáts téri templomban együtt szerepeltek.

– Lassan harminc éve ismerjük egymást. Ott jártak a közelben, és engem mutattak be nekik. Egyik versemet megzenésítették, később egy kötetre való készült el. Erdélyben is vannak templomban felolvasások, de ott mindig kérem, hogy ne tapsoljanak. Csodálatos érzés Isten házában beszélni, de még csodálatosabb hallgatni. Megyek, ha hívnak, megyek, ha bírják a lábaim, viszem gyönyörű magyar nyelvünket! Volt olyan év, hogy száz találkozóhoz vettem részt, gyerekeknek verset is tanítottam.

– *Másként gondolkodik a költő, amikor a gyerekeknek ír?*

– Feltétlenül. Viszont én – *Weöres Sándorhoz* hasonlóan – nem hiszek abban, hogy van külön felnőtt- és gyermekirodalom. Ha megnézzük a világirodalmat, látjuk, a legtöbb műve gyerekolvasmány, attól függően, ki mikor adja oda a legkisebbeknek. A *Napsugárban*, az én verseimben az volt a cél, hogy a nyelv szépsége és gazdagsága növekedjen a gyermek elméjében.

Panaszkodom az ország romlásá-

lem. Nem is lehetett, mert az megöli az életünket, és nem tudunk dolgozni. Érdekes, ez a rossz hangulat hozzánk, Erdélybe is elért. Szerencsére én minden ilyenből kimaradtam. Tettem a dolgomat, úgy, hogy a legjobbat adjam ki magamból.

Lapozom válogatott verseit, s látom, teljesítette fogadalmát. Minden második verse itt van bennünk, zeng úgy is, hogy nem mondjuk. *Bartók Béla emlékének, T. Á. sírjára, Fától jáig, Kodály, Egy csokor orgona mellé, Csángó sirató, Krónikás ének, Halottak napja Bécsben, Vannak vidékek, Örmény sírkövek, Valaki jár a fák hegyén, Sörény és koponya...*

Természetes költő, mondta Kányádi egyik értő kortársa. Egyszerűen: költő. Aki régi énekmondóknak a rokona, s a beszélt vers az igazi eszménye. Azért ír – több mint fél évszázada –, hogy megajándékozta olvasóit – vagyis mindenkit. A kisebbség gondjairól, történelemről, létről töprengő verseiben világlik az igazság, hogy mindenki értse. Alapvonása az életszeretet, ebből fogannak versei, melyek gyönyörködtenek és biztatnak, még akkor is, ha vereségen vetette papírra.

Sokszor rásütik a bélyeget, hogy depressziós. De nem ő ilyen, hanem a szorongató és szörnyű világ, melyet meg akar érteni. A szétszaggatott országot, a szétszórt magyarországot azzal becsüli meg, hogy másokat is megbecsül. Ezért a legjobb köztársasági elnököt, a példaeletű kevesek közé, s nem csak szívet biztató, szép fényes szavaiért.

Kányádi Sándor nyolcvanéves! Köszöntsük szeretetünkkel font koszorúval. S mert figyel most rá Magyarország és Erdély apraja-nagyja, a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjével tüntette ki köztársasági elnökünk. Dicsérve már hősében a nyerges-tetői kopjafa avatásán, tiszta arcú székelyek között, hát mondjuk együtt: Isten éltesen, kedves Sándor, vigyázza és segítse életedet még sokáig!

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Látogatás – új látással

► Az erdélyi Szászföld fővárosába, Nagyszebenbe kapott meghívást április utolsó napjaira e sorok írója, hogy – a Magyarországi Evangélikus Egyház képviselőjeként – részt vegyen a *Békehullámok a Dunán* munkacímű rendezvény előkészítésében. Két esztendő múlva zárul ugyanis az Egyházak Világtanácsa által 2001-ben az erőszak leküzdésének évtizedeként meghirdetett akcióprogram. Az ökömenikus világszervezet ezzel a kezdeményezésével kívánta emlékeztetni tagegyházait arra, hogy Krisztustól kapott felelősségük munkálkodni a békén, fáradozni azon, hogy környezetükben megte-remtődjön – ahogyan számos dokumentumban megfogalmazták – „az erőszakmentesség kultúrája”. Ehhez a felhíváshoz csatlakoznak most közösen azon európai országok evangélikus egyházai, amelyek területén átfolyik kontinensünk második leghosszabb folyója, a Duna.

Sok víz lefolyt már a Dunán, sok-sok szennyet kellett már magával sodornia, hullámai nemegyszer hozták a pusztulás árját. Volt idő, amikor a víz nem összekötötte a nemzeteket, hanem – mint ellenségeket – elválasztotta őket egymástól. Az erőszak leküzdésére szánt évtized végéhez közeledve, 2010 őszétől kezdve, a Duna mentén élő evangélikusok közös istentiszteletek keretében készülnek biznyságot tenni arról, hogy Krisztusban a gyűlölet, az agresszió hullámai lecsitulhatnak.

Bár Nagyszebenben hiába keresnénk a Dunát, a várost a nevét adó Szeben folyó övezi, mégsem véletlenül érkezett ide tanácskozni a program szervezéssel megbízott hattagú csapat. A magyarázat egyszerű: Romániát azok a szász evangélikusok képviselik a közös programban, akiknek egyházi központja – a püspöki hivatal és a teológiai akadémia – éppen e gyönyörű város szívében található.

Nagyszeben – vagy ahogyan ők hívják: Hermannstadt – sok „vihart” látott település. A 13. században ide és a környező falvakba betelepült szászoknak sok próbát kellett kiállniuk tatároktól, törököktől, de többször pusztított közöttük pestisjárvány is. Az egyházi múzeum tárloí megannyi biznyságát őrzik mégis e nép Istenbe vetett hitének, hűségének.

Sok víz lefolyt már a Dunán, sok-sok szennyet kellett már magával sodornia, hullámai nemegyszer hozták a pusztulás árját. Volt idő, amikor a víz nem összekötötte a nemzeteket, hanem – mint ellenségeket – elválasztotta őket egymástól. Az erőszak leküzdésére szánt évtized végéhez közeledve, 2010 őszétől kezdve, a Duna mentén élő evangélikusok közös istentiszteletek keretében készülnek biznyságot tenni arról, hogy Krisztusban a gyűlölet, az agresszió hullámai lecsitulhatnak.

„Nagyon jó az istentiszteletekre látogatók aránya” – tudtuk meg *D. dr. Christoph Klein* püspöktől, aki 1990 óta vezeti főpásztorként a szász evangélikusok megmaradt nyáját. Látogatásunkkor stílszerűen egy olyan gyertyával ajándékoztuk meg, amelyen több nyelven is olvasható a szó: „Béke”.

Amikor arról kérdeztük, hogy miként érintette egyházát ez az elvándorlási hullám, szomorúan mosolyog: „Fel kellett dolgoznunk, hogy népegyházból hirtelen diaszpóra-egyházra váltunk. Rá kellett döbbernünk, hogy nem élhetünk a számok bővületében. Nem azt kell néznünk, hogy hányan vagyunk, azon kesereg-nünk, hogy mennyire elfogytunk, hanem arra kell koncentrálnunk, hogy mi a feladatunk. Krisztus az evangélium terjesztésének ügyét bízta ránk. Ez a mi feladatunk: szólni Isten irgalmát és megélni a tőle kapott szeretetet. Krisztus nem a tömegeket használta, hanem a tanítványok ki-

Nagyszebeni utcaképlet – háttérben az evangélikus nagytemplom

A reformáció hullámai hamar elérték ezt a vidéket, hiszen sok szász diák tanult Wittenbergben. Nem utolsósorban nekik köszönhető, hogy az erdélyi társadalomban azóta is kiemelten fontos szerepet tölt be az Erdélyi Ágostai Hitvallású Szász Evangélikus Egyház.

Az erdélyi szász evangélikusok létszáma azonban jelentősen megfogyatkozott. A rendszerváltást követően, 1990 óta az egyháztagok nyolcvanöt százalékát veszítették el. A tíz évvel ezelőtt százezer hívet számlá-

csiny seregét, s hűséges szolgálatuk nyomán sokan lettek.”

Bajor lelkesítő társam a beszélgetést követően nekem mondta el, hogy milyen reménységgel töltötte el Klein püspök biztató vallomása. „Tudod, nálunk egyre többen lépnek ki az egyházból, és ez pánikszerű aggodalommal tölt el néhányunkat” – magyarázta, majd hozzátette: „De most bátorságot kaptam.” Bevallom, nem csak őt vigasztalta és erősítette meg ez a „nagyszebeni látogatás”...

■ B. PINTÉR MÁRTA

Középpontban a liturgikus év

A Magyar Egyházzenei Társaság kongresszusáról

▶ **A Magyar Egyházzenei Társaság (MET) április 30. és május 2. között tartotta kilencedik kongresszusát. A kétvétenként esedékes találkozó idén a Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) Hittudományi Karán és a Régi Zeneakadémián rendezték meg. A tanácskozás kiemelt témái a liturgikus (egyházi) év és az egyházzene-oktatás helyzete voltak.**

Hagyomány, hogy minden kongresszus nyitónapjának van egy kiemelt jelentőségű, többnyire külföldi tudós előadója. Idén sikerült megnyerni *Karl-Heinrich Bieritz* rostocki evangélikus gyakorlati teológiai professzor emeritust, aki *A liturgikus év kihívásai a mai korban* címmel készítette el igen sokrétű és elgondolkodtató előadását.

Sajnos az utolsó pillanatban betegség miatt le kellett mondania az utazást, így nem éppen könnyű gondolatait meghívója, a társaság elnöke, *Hafenscher Károly* evangélikus lelkész felolvasásában ismerhette meg a hallgatóság.

Más előadók-nál is előfordult betegség vagy lemondás, de végül így is karakteres kép rajzolódott ki a központi témáról. *Baán István* professzor helyett *Kocsis Fülöp* hajdúdorogi püspök adott áttekintést a görög katolikus ünnepekről. *Fekete Csaba* (a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának könyvtárosa), *Papp Ferenc* (a KRE Hittudományi Karának adjunktusa) és *Békési Sándor* (a KRE Hittudományi Karának dékánja) a református egyház színeit képviselték, kiemelt jelentőséget adva a Kálvin-évnek.

A népszokások egyházi ünneplésünkre is vonatkoztható tanulságait összegezete *Szendrei Janka* zenetörténész, az MTA doktora. *Barsi Balázs* OFM *A liturgikus év az introitusokban* címmel ígérte meg az is beillő áttekintést adott a bevezető zoltárok ünnepe meghatározó tematikájáról.

E sorok írója egy evangélikus kántor és egyházzenei szemszögéből tett javaslatot a kórusrepertoár kialakítására, a kórus istentiszteleti megszólalási lehetőségeit részletezve (graduálenek alternatív megszólaltatása, liturgikus dallamok, valamint önálló kórusművek énekése). *Déri Balázs*, a *Magyar Egyházzene* című folyóirat féléves szerkesztője a liturgikus év gyakorlatában megmutatkozó rendellenességekre hívta fel a figyelmet.

Enyedi Pál, a Zeneakadémia Egyházzene Tanszékének vezetője – *Bódis Tamás*nak, a református zsinati zenei előadójának közreműködésével – a *Liturgikus orgonazene (Régi német mesterek)* című, most megjelenő gyűjteményt mutatta be, majd *Végh Antal* (Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra) társaságában a hazai orgonaépítés jelenéről és jövőjéről beszélt.

Az egyházzene-oktatás témáját *Dobszay László* professor emeritus,

a MET örökös tiszteletbeli elnöke vezette be a történelmi modellek bemutatásával. *W. Kinczler Zsuzsanna* (Evangelikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszék) a kántorképzők helyzetéről, *Bence Gábor* (Deák Téri Evangelikus Gimnázium) az iskola és a templom kapcsolatáról beszélt. *Bubnó Tamás* (Budapesti Énekes Iskola) az egyházzene tagozatos általános és középiskoláit, *Tőkés Tünde* (Szent István Zene-művészeti Szakközépiskola) a középfokú egyházzene szakokat és szakképzést, *Merzsel György* (Zeneakadémia Egyházzene Tanszék) a főiskolai és egyetemi képzést mutatta be. *Tardy Lászlónak*, a Mátyás-templom karnagyának írása az egyházzene-tanítás helyzetének felméréséről szólt.

Dávid István (KRE Tanítóképző Főiskolai Kar, Nagykörös) a kántor és orgonista szerepéről, *Ósz Előd* refor-

A PROtestáns Fiatalok Kamarakórusa a fásori evangélikus templomban tartott koncerten

FOTO: BELLA CECILIA

mátus lelkész az éneklőszék és az erdélyi református kántorok kapcsolatáról adott áttekintést.

Az utolsó másfél évtized változásai egyházzenei életünkben címmel *Dobszay László* vezetett fórumbeszélgetést. Tanulságos volt látni, hogyan viszonyulnak más felekezetek tagjai az evangélikus egyház képviselőihez és eredményeihez. Például hogy mértékadó szakemberek milyen kiemelkedő szellemi munkának, valamint könyvszerzőnek tartják és szinte irigylük a nemrég megjelent *Liturgikus könyvet és Gyülekezeti liturgikus könyvet...*

A központi nap estjén az idén kétszáz éve született *Felix Mendelssohn Bartholdy* műveiből összeállított hangversenyre került sor a fásori evangélikus templomban. A zoltárookra és korálakra épülő műsort *W. Kinczler Zsuzsanna* szerkesztette, az orgonaműveket *Finta Gergely*, az Evangelikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszékének vezetője adta elő. A *Soli Deo Gloria* kamarakórust *Hargita Péter* (KRE Tanítóképző Főiskolai Kar, Nagykörös) vezényelte (orgonán közreműködött *Bódis Tamás*); a *PROtestáns Flatalok Kamarakórusa Abaffy Nóra* egyházzenei doktorandusz dirigálásával énekeltek.

A társaság közgyűlése négy évre választotta meg a vezetőséget. Evangelikus részről tagja lett az elnökségnek *Finta Gergely*, míg *W. Kinczler Zsuzsanna* a pedagógiai szekció elén végzett munkáját folytathatja. A társaság elnökeként továbbra is *Hafenscher Károly* segítheti a kapcsolatépítést és a szakmai összefogást.

A kongresszus lelke idén is a közösen megélt istentiszteleteken: a vesperáson, a primán, a kompletóriumon és az úrvacsorai istentiszteleten mutatkozott meg igazán.

■ ECSEDI ZSUZSA

Kántorvizsga – harangáldással

A főtí Evangelikus Kántorképző Intézet téli tanfolyamának záróvizsgájára április 4-én került sor. Idén négyen szerezték meg a legmagasabb képesítést, a kántori oklevelet.

A tanfolyam négy sikeres vizsgázója – *Baradné Koch Boglárka, Kertész Attila, Kertész Péter* és *Kolba Hajnalka* – a *Finta Gergely* (elnök), *Wulfné Kinczler Zsuzsanna* és *Mekis Ádám* alkotta vizsgabizottság előtt adott számot a *Bence Gábor, Ecsedi*

Zsuzsa, Kémenczy Antal és *Pócs Miklós* irányításával elsajátítottokról.

Külön örvendezésre adott alkalmat, hogy egy ajándékba kapott harang megáldásával kezdődött a közös ünneplés. A liturgikus alkalmakra hívogató harang *Tóth Márta* sárszentlőrinci kántor adománya, aki ezzel is szerette volna kifejezni az intézményhez és a főtí kántorképzőben folyó munkához való kötődését.

■ –I –A

FOTO: SOHÁN LÁSZLÓ

Hitből szolgálni – amíg csak az Úr engedi

Hatvankettedik éve szolgálja a kecskeméti gyülekezetet *dr. Majthényi Béláné Sántha Marianna, Marica néni*. De abból, amit a közösség hatvanegy évként tart számon, ő hármat levon. Mert 1948-tól 1951-ig – akkor még órálként, gyermekmunkásként – „szerelemből, de nem élő hitből” végezte a feladatot. Évtizedek elteltével is kristálytisztán emlékszik arra a pillanatra, amikor ez utóbbit megkapta.

Már férjnél volt, kislánya is megszületett. „Túl voltam az élet eseményein” – mondja. De a halál nagy kérdőjel volt előtte, és az élet értelmét kereste. 1951 nyarán egyhetes evangélikációra utazott Főtra; *Sréter Ferencet, Józsa Mártont* hallgatta. „Többemagammal a kis padlásszobában aludtam. Június 15-én hajnalban arra ébredtem, hogy az ablakon keresztül éppen rám süt a nap. Kinyitottam a Bibliámat. »Lásd! Levettem rólad a te álmokágot, és ünnepi ruhákba öltöztetlek téged!« – olvastam *Zakariás könyvében*, a 3. fejezet 4. versében.” Azóta az Úrtól kapott fel-támadáshiten alapul az élete; ezt hiszi, éli, tudja, vallja.

Nem sokkal később levelet kapott a lelkészétől. „Marica, nincs kántorunk, nem tudunk evangélikációt tartani” – írta neki *Friedrich Lajos*, mert tudta róla, hogy valamikor zongorázott. „Négy és fél évig tanított a zeneiskolában *Vásárhelyi Zoltán* Kossuth-díjas kóruskarnagy, zeneszerző felesége. Ismertem a kottát, hallás után is játszottam. Keresztapám, *Huszka Jenő* zeneszerző révén is valamelyest jártas voltam a zenei dolgokban. De orgonálni korábban soha nem orgonáltam.”

Amit tud, azt szinte teljesen magától, illetve egy vak katolikus kántor segítségével sajátította el – igaz, a pedálokot korábban is csak ritkán használta, ma pedig már egyáltalán nem szokta. A „debütálása” 1952 áldozócsütörtökén volt, a *Tündöklő hajnali csillag* kezdetű éneket játszotta.

Kicsit elkanyarodunk a szolgálat-tól. Édesanyjáról mesél, az időről, amikor ők ketten *testvérekké* lettek a hitben. Majd édesapjára, *Sántha György* költőre terelődik a szó, az ő nyolc-tíz év hallgatás után, *Friedrich Lajos, Veöreös Imre* hatására írodott verseiről beszélt. „*Madách Imre* édesanyja, *Anna* Majthényi lány volt. Testvére, *Gábor* volt a férjem dédnagyapja” – magyarázza tovább a családi kapcsolatokat. Lánya, *Marian-na* Pesten él; három fiúunokával ajándékozta meg. „Ő igazi anyuka. Én kevésbé voltam az. A főzés, a házimunka soha nem volt az erősségem” – vallja be töredelmesen.

1956-ban állást kellett vállalnia. Az egészségügyben helyezkedett el; harminc évig dolgozott *Zonda László* igazgató főorvos mellett. „Csodálatos világi főnököt adott az Úristen” – emlékszik vissza. „Kaptam tőle

egy malaclopó köpenyt és egy kulcsot a hátsó ajtóhoz, úgy szöktem át nagypénteken, húsvéthétfőn és a többi, akkor munkanapnak számító egyházi ünnepeken a rendelőintézetből alig pár száz méterre lévő templomba.” A párttitkárnól elől egy-két évig kellett csak bujkálnia. „Egyszer megajándékoztam apukám verseskötetével. Erre azt felelte: »Marica, szenteste édesapád *1946 karácsony* című versét olvastam.« Attól kezdve nem kellett félnem őtőle sem.”

„*Friedrich Lajos, Veöreös Imre, Görög Tibor, Tóth-Szóllós Mihály* és most *Kiss János*” – sorolja az elmúlt hatvan év kecskeméti lelkipásztorait. Korálkönyvből is pont az ötödiket „nyüvi”...

Kedvencei az evangéliumi énekek – „Hafótól (id. *Hafenscher Károly* – a szerk.) kaptam őket. Nagy dolog volt ez az ötvenes években! Még postára sem lehetett feladni őket, úgy kellett titokban megszervezni az átvételüket” –, de minden szép dallamú, ritmusú dalt szeret. *Győzelmet vetél* (EÉ 388), *Az Úr csodásan működik* (EÉ 328), *Jézus, te égi szép* (EÉ 389), *Fel, mert az irgalom* (EÉ 449),

A SZERZŐ FELVÉTELE

„*Ó, segíts, Jézus* (EÉ 374), *Velem vándorol utamon* (EÉ 459) – említ a szívéhez igazán közel állók közül néhányat. Éneki-e őket orgonálás közben? – kíváncsiskodom. „Dehogy, mert akkor a kellenél lassabban játszánám őket” – feleli önkritikusan. „És az nagyon régies” – teszi meg hozzá.

Nemrégiben ünnepelte a nyolcvannyolcadik születésnapját. Bírja-e még fizikailag? – kérdezem tőle. „Hajlítani még csak-csak tudom, de erő már nincs benne, a tollat sem tudja megtartani” – mutatja jobb keze mutatóját. „Mindig elcsodálkozom, hogy amikor odaülök az or-

gonához, mégis sikerül leütni vele a billentyűket...!”

Tíz évvel ezelőtt megcsúszott templom előtt a friss hó borította jégen – hármas bokatoréssal orgonálta végig az istentiszteletet. Akkor körülbelül két hónapot „esett ki” a szolgálatból. „A baleset Isten figyelemzavarása volt; akkor gondolkodtam el először azon, hogy lassan ideje gondoskodni az utánpótlásról.”

Idén januártól a kecskeméti istentiszteleti alkalmak nyolcvan százalékán már nem ő ül az orgonapadon: „Anno pont *Zoltán* édesapját váltottam ezen a helyen, *Lillát* pedig csecsemőkorából ismerem, ott tologattam a babakocsiját a házunk előtt a Gyenes téren, de az esküvőkön, kereszteléseken, temetéseken, a szörványokban és az idősök otthonaiban még most is ellátom a kántori szolgálatot.”

„Ez a mostani idegbecsípődés a térdemben is jelzés – mondja a panaszkodás legkisebb jele nélkül, megnyugvással-megbékéléssel a hangjában –, hogy egyre nagyobb teret kell adnom nekik, nekem pedig egyre inkább a háttérbe kell húzódnom.

„Ez a mostani idegbecsípődés a térdemben is jelzés – mondja a panaszkodás legkisebb jele nélkül, megnyugvással-megbékéléssel a hangjában –, hogy egyre nagyobb teret kell adnom nekik, nekem pedig egyre inkább a háttérbe kell húzódnom. Nagy ajándék az Úrtól, hogy még ad erőt a szolgálathoz, de tudom, bármelyik pillanatban elveheti tőlem. És én felkészültem erre, nem fog váratlanul érni, ha bekövetkezik. De addig is szolgálok hitből, szeretetből, amíg csak éltet a kegyelem.”

„Nehéz lehet ennyi év után átengedni a terепet – tűnődöm hangosan. „Nagyon féltem tőle” – ismeri el. „De azt hittem, nehezebb lesz. Olyan jó hallgatni őket! Leülök a hátsó sorok valamelyikébe – diákkoromban is mindig ott foglaltam helyet –, és most én is a gyülekezettel énekelek.”

■ VITÁLIS JUDIT

Händel, a zene gáncs nélküli lovagja

Kétszázötven éve hunyt el a Messiás komponistája

► **Kétszázötven éve távozott az élők sorából Georg Friedrich Händel. Sokszor együtt említik őt a barokk zene másik fejedelmével, Johann Sebastian Bachsal. Noha egy évben, 1685-ben születtek, életpályájuk, életművük sorsa mégis erősen különbözik. Bachnak a mindennapokban állandó feladatot adott, hogy gondoskodnia kellett népes családjáról, s a kortársi elismerés is szűken csordogált. Ismert történet, hogy amikor Bach a lipcsei Tamás-templom kántori állására jelentkezett, a posztot jobb híján nyerhette csak el, mivel a pályázatot megnyerő Telemann inkább a zsírosabb hamburgi állást választotta. Händel életének is voltak nehezebb periódusai, de rendkívül gazdag volt sikereiben is. Két ország, Németföld és Anglia is saját fiának tekinti. Munkássága rendkívül nagy hatással volt utódaira, többek között Haydn, Mozart és Beethoven művészetére.**

Eredményeiért keményen megdolgozott, szisztematikusan építette fel karrierjét. Pályája kezdetén szembeállt atyja akarásával, aki jogi pályára szánta. (A fiatal Händel a szász-weissenfelsi herceg pártfogását kérte, hogy apját eltántorítsa szándékától.)

Kiváló zenész és orgonajátékos volt. Zeneszerzői ismereteinek gyarapítására 1706-ban Itáliába utazott, ahol Corelli, Lotti és a két Scarlatti muzsikája hagyott kitörölhetetlen nyomot művészetében. Tudását ezután a hannoveri udvarban kamatoztatta, de ekkor már fényesebb terveket szőtt, angliai munkában reménykedett.

Az álom 1712-ben valósult meg, s a szigetországban második hazájára lett. Alkotóereje itt szárnyakat kapott, kilencvennégy kötetnyi életművet hagyott maga után: negyvenkét operát, harmincöt oratóriumot, huszonkét egyházi művet, száznál több kantátát, valamint zenekari műveket, orgonaversenyeket, kamarazenei kompozíciókat.

Hithű művek

Műveinek témáját gyakran merítette a hit világából. Oratóriumainak témái között megjelennek az Ószövetség jeles alakjai: Eszter, Saul, Zsuzsanna, Júdás Makkabeus, Sámson. Mind mives alkotás, a mai kor embere mégis a Messiás című oratóriuma alapján ismeri őt.

A „jó munkához idő kell” közhelyszerű mondás a Messiás esetében nem állja meg a helyét, a zeneszerző ugyanis nem egészen egy hónap alatt készítette elő a dublini bemutatóra a partitúrát. Sikereinek titka, hogy a mester jól ismerte az akkori angol közönség ízlését, s alkotóereje teljében, számos sikeres művel a háta mögött öntötte írásba egész tudását.

Ez az egyetlen műve, amelynek nincs összefüggő drámai cselekménye. A mű első részében Charles Jennens, a szövegíró a Megváltó előtti időköt idézi fel, a második rész a szenvedéstörténet köré csoportosul, a harmadik rész az ember halálával és a feltámadással kapcsolatos hitnek ad kifejezést.

Egyházzenei művei közül kimagasló még első jelentős angliai sikere, az utrechti béke ünnepére írt *Te Deum*, valamint a *Dettingeni Te Deum*. A hamburgi tanácsos, Barthold Heinrich Brockes 1712-ben jelentette meg *A világ bűneiért szenvedő és életét áldozó Jézus* címmel librettóját, amely az akkori evangélikus pietista mozgalomban gyökeresedett. Szövegében mind a négy evangélium szövege fellelhető, s a kortárs operák formai hatását is tükrözi. Händel által megzenésített változatát a világ Brockes-paszió néven ismeri.

Sikerek sorozata

A szerző életét az utókor sikerek sorozataként tartja számon. Uralkodók, befolyásos emberek pártfogásának örvendhetett, a hétköznapi harcát viszont saját magának kellett megvívnia.

1720-ban kinevezték az angol főváros első dalszínháza, a Royal Academy of Music élére, ahol az élet sűrűjében találta magát: intrikusokkal, hisztis kasztrált énekesekkel kellett naponta megküzdenie. Később önálló színházi vállalkozásba kezdett, de a szerencse elpártolt tőle, s újabb évtizedek szívós munkájával menekült ki adósságaiból. A negyvenes években a sok izgalom hatására szélütés érte. Ebből még kigyógyult, de élete utolsó éveit vakon élte le.

A händeli stílus alapjai Itáliához köthetők. Német származása ellenére Angliában is olasz szerzőként tartották számon. Műveiben, operáiban és oratóriumokban viszont központi szerepet kap a drámaiság, amely ilyen erővel a késői velencei operákban figyelhető meg. Az emberi hangnak, a kórusoknak főszerepet szánt műveiben.

„Händel operái az évszázadok alatt sem veszítették el fényüket” – értékeli a zeneszerző életművét Rózsa Ferenc karmester és zenekutató, aki tavaly augusztus 20-án a szombathelyi közönséggel ismertette meg a mester egyik legnépszerűbb operáját, a *Julius Caesar Egyiptomban* címűt. „Elengedhetetlennek tartom, hogy aki autentikus előadásban gondolkodik, az vissza ne nyúljon a tiszta forráshoz, mivel a negyed évezred alatt nagyon sok átköltés, por rakódott a mesterművekre. A kutatónak hangról hangra kell rekonstruálnia a műveket, s a rövidítésekkel is bátran kell élnie.”

Korszerű interpretációk

Valóban, a korszerű Händel-interpretációknak részben az eredeti, a

szerző szándékát tükröző kiadványokból kell kiindulniuk. Másrészt elengedhetetlen e művek jelentős megkurtítása. Ne feledjük, akkoriban egy négyórás opera előadása a változó színek díszleteinek átépítésével majd fél napot vett igénybe. Kutatók szerint egy ilyen bemutató inkább

ismertebb operáját, az 1738-ban napvilágot látott *Xerxészt*. A műre egyébként komikus elemei miatt a kritikusok a „vígopera” jelzőt is ráaggatták. Tény, hogy e darabban a komponista számos szokatlan újdonsággal örvendeztette meg a közönséget. A nézőben az opera megtekintésekor

sporteseményre, mint mai színházi előadásra emlékeztetett. Barátok, ismerősök találkoztak itt, beszélgettek, ettek, ittak, magyarán jól érezték magukat. Egy szebb áriánál elhaladt a közönség, majd a recitativóknál minden kezdődött előlről. A 21. század zenekedvelő embere számára csak egy pergőbb előadás lehet versenyképes az operák gazdag birodalmában.

Főhajtás az alkotó előtt

Az évfordulóról világszerte megemlékeztek. Az ünnepi sorozatot a zeneszerző szülővárosa nyitotta meg. A zenés utódok Händel megkeresztelésének helyszínén, a Marktkirchében az 1784-es, a Westminster-apátságban megtartott Händel-émlékünnep repertoárját ismételték meg.

Itthon az Operaház november 30-án mutatta be Händel egyik leg-

tudatosulhat, hogy a dalmű legnépszerűbb dallama, a largo eredetileg a perzsa zsarnoknak egy platánfához intézett vallomását önti dalba.

E sorokat még a bemutató előtt vettem papírra, de a főpróba alapján. Noha modern rendezést láthattak a nézők, mégis viszonylag kedvezően fogadták a produkciót.

„Néhány esztendei tanulmány nem elég, hogy Händel kolosszális művét összefoglalhassuk” – írja *Romain Rolland* monográfiájában, majd hozzáteszi: „Egy egész élet kellene ahhoz, hogy erről az életről méltóképpen beszélhessünk.”

Angliában még ma is szokás, hogy a *Messiás* Hallelujáját a publikum állva hallgassa végig. Szép hagyomány, de kétszázötven év után a többi művének is jár – legalább egy főhajtás.

■ CSERMÁK ZOLTÁN

A Julius Caesar szombathelyi bemutatója

HIRDETÉS

Szeretettel jelzem, hogy a 2009. évi fűvóstáborunkat július 2–12. között tartjuk Kismányokon. Várjuk a réz- és fafűvósok jelentkezését. Jelentkezési határidő: június 10.
Johann Gyula (tel.: 20/824-2074; 2141 Csömör, Petőfi u. 26.)

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Május 10-én, Cantate vasárnapján 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Pécsről. Igét hirdeti Németh Zoltán lelkész.

HIRDETÉS

Interjút hallhatunk *Trajtler Gábor* orgonaművész-lelkésszel az MR3 – Bartók rádióban május 13-án, szerdán 18 órakor. A műsor keretében részletek hangzanak el a zenekadémiai, a Mátyás-templomi és a Deák téri koncertjeiből.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Országos Múzeum mindenkit szeretettel vár legújabb időszaki kiállításának megnyitójára. Az „*Otthonteremtő*” – *Szteleho Gábor emlékezete* című kiállítást május 14-én, csütörtökön 18 órakor nyitja meg *Keveházi László* nyugalmazott esperes a múzeum Budapest V., Deák tér 4. alatti kiállítóhelyén.

HIRDETÉS

A Pesti Egyházmegye május 9-én, szombaton 10 órától tartja gyülekezeti kórustalálkozóját. Az alkalomra minden érdeklődőt szeretettel várunk. Helyszíne a rákospalotai evangélikus nagytemplom, 1152 Budapest, Régi Főti út 73.

A Luther Kiadó szeretettel várja kedves vásárlóit a XVII. Szent István könyvhéten! Időpont: május 11–16. Helyszín: Budapest, Ferenciek tere, 15. stand.

HIRDETÉS

A Duna Televízió *Isten kezében* című műsorának május 16-ai, *A fény felé* című adásában *Réti Zoltán* festőművésszel ismerkedhetünk meg.

A 86 éves Réti Zoltán zenei, zenepedagógusi tevékenységét talán csak képzőművészeti életműve múlja felül. Sokoldalú művészember, aki festő- és grafikusművészként sok elragadó alkotással ajándékozta meg hazánkat. Réti Zoltán köztisztelőben álló, példás családi életet élő, evangélikus vallását erősen őrző, emblemikus alakja Balassagyarmatnak. A művész számtalan elismerés és díj birtokosa: Apáczai Csere János-díj, Madách-díj, Köztársasági Arany Érdemkereszt, Szabolcsi Bence-díj fémjelzi pályáját. Réti Zoltán díszpolgár Nógrád megyében, Nagyorosziiban, Balassagyarmaton és Érsekvadkertben is.

Szerkesztő: *Erhardt Ágoston*. Operatőr: *Czétényi Csilla*. Rendező: *Horváth Tamás*.

▶ Folytatás az 1. oldalról

Minden alkalmat érdemes lenne megragadni, hogy egyházunk jövőjéről és stratégiájáról beszéljünk. Az értelmiségi rétegnek pedig ez talán kötelessége is.

Az előadók, illetve a felkért hozzászólók igyekeztek is eleget tenni ennek a kötelességnek. Ittész János elnök-püspök bevezető áhítatában az egyházi stratégiaalkotás biblikus alapjaira utalt, amikor az elérendő cél összefüggésében a győzelemről, a Krisztusban elkészített és elnyert győzelemről szólt. Az odavezető útról pedig a huszonegy fiókos szekrény metaforájával kifejtette: amit el kell végeznünk, készen van, csak ki

kell húznunk a nap huszonegy órájában a megfelelő fiókot. „Mert [Isten] alkotásai vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk.” (Ef 2,10)

A konferencia első blokkjában a stratégia missziót érintő kérdései kerültek terítékre. Győri Gábor esperes előadásában az egyház mai missziójának alapvető jegyeit vette sorra. Kifejtette, hogy még ma is az a misszió

Mevét

ói parancs van érvényben, amelyet Jézus Krisztus egykor a tanítványaira bízott. Ez a misszió csak teljes elkötelezettséggel végezhető, és hasonlóan Luther missziói helyzetéhez, az egyház felé is szóló küldetés, azaz az egyház is misszióra szorul. A stratégiában megfogalmazott célokkal és eszközökkel nagyrészt egyetértve azt is hangsúlyozta, hogy a misszió alapja csak a személyes megtérés és a személyes elhívás lehet. Helyesnek tart-

va a missziói lelkesítő státust, kiemelve a missziói területekre küldött lelkesítők mögötti konkrét gyülekezeti felelősségvállalás fontosságát.

Az előadáshoz felkért hozzászóló, Léránt István, a Pesti Egyházmege felügyelője *A nagyvárosi misszió kora jött el* címmel megtartott korreferátumában a fővárosbeli misszió fontosságát emelte ki. A 21. század kihívásai között e misszió akkor és csak akkor lesz hatékony, ha a misszió hátterét biztosító gyülekezetek erősek hitükben, ha sokaknak a megtartó közösség erejét jelentik.

A konferencia második blokkjában az önkéntes egyházi munkások szerepéről *Korányi András*, a zsinat lelkesítő elnöke és *Vidovszky István* fizi-

kus tartott előadást, illetve korreferátumot. (*Az előadás és a korreferátum szerkesztett változatát az alábbiakban közöljük.* – A szerk.)

A következő hetekben jelenik meg *Credo* című folyóiratunk különszáma, amely teljes egészében az *Élő kövek egyháza – Az evangélikus megújulás stratégiája* című dokumentummal foglalkozik. A stratégia szövegén túl több tucat hozzászólás is szeretné elősegíteni, hogy belső, egyházi közbeszédünk tárgyává váljon a stratégia, és talán alkalmat is nyújt arra, hogy szélesebb körben is beszéljünk arról, milyen vízió van a közeljövőnkéről, és mit kell tennünk céljainkért.

■ KENDEH K. PÉTER

Egyházépítés önkéntes munkatársakkal

Az egyház- és gyülekezeti területén nem született valamirevaló munka az utóbbi években, sőt évtizedekben, amelynek ne az lett volna a világos helyzetértékelése: önkéntes munkatársak nélkül elképzelhetetlen az egyház jövője, cselekvőképessége. Nem csoda tehát, hogy egyházunk stratégiai vitairata is érinti ezt a témát, méghozzá az úgynevezett „horizontális célok” között – azaz olyan sürgető feladatként, amely nem egy a sok közül, hanem minden további konkrét tervnek és munkaterületnek egyik előfeltétele. Mindez két fontos célt kitűző jelzővel erősíti meg: munkatársaink legyenek motiváltak és képzettek.

Az egyház a gyülekezeteiben lényegében semmi másból nem áll, mint belsőleg motivált munkatársakból, azaz keresztény tanítványokból. A kettő – az oly sokat hangoztatott egyetemes papság elve alapján is – összetartozik. Nagyobb, hatékonyabb vagy akár a tanítványsággal egyenértékű motivációt keresni az egyházban nem csupán elemi tévedés lenne, hanem önpusztítás is. Ugyanakkor a stratégiai gondolatok felvetése ennek tudatában jogosan hívja fel a figyelmet arra, hogy a megbecsülés és értelmese tervezés csak jót hozhat ezen a téren – már azzal is, ha ráébredünk: ma sem csak pénzzel lehet motiválni keresztény embereket.

Szakértő és segítő munkatársakra az egyház mindennapi életében egy-

re nagyobb szükség van. Ennek különböző formáit azonban nem lehet csupán egy kategóriába sorolni. A teljesség igénye nélkül említsünk meg három formát!

Nem boldogulunk az egyház – elsősorban a gyülekezetek életét segítő országos szinten – profi, szakértői stábjánál. Ez természetesen csak főállású, fizetett, teljes időben lehet, ennek önkéntessége komolytalan és kockázatos elképzelés, aminek a gyülekezetek éppúgy súlyos kárát látnák, mint országos fenntartású intézményeink. Hasonló a munkatársi részvétel az egyház szolgáltatásában az oktatás-nevelésben, szerzettszolgálatban, olykor még intézményesített gyülekezeti szolgálatokban is.

Egészen más azonban az egyház első számú feladata, a missziói erőfeszítés, amelyben az önkéntes ember felajánlás magától értődő, nem helyettesíthető fizetett statisztákkal, „bérkeresztényekkel”. Akár a vállalt, belső gyülekezeti szolgálatról van szó – az iratkereséstől a látogatásig –, akár a társadalmi megszólalásról aktuális kérdésekben, mindez megoldható önkéntes felajánlásból.

Ha gyülekezeteinknek valóban növekedési távlatot álmodunk, akkor a legszűkebb kör megszilárdulása, majd a harminc-negyven fős, szolgálatban is aktív gyülekezeti réteg kialakítása után harmadik fázisban már elképzelhetetlen, hogy a lelkesítő vagy

lelkesítők egyedül el tudják érni a következő, akár százas nagyságrendű bevonható gyülekezeti kört. Ez a gyülekezetiépítő siker éppúgy elképzelhetetlen több tucat eleven gyülekezeti tag, mint lelkesítő elkötelezettség nélkül.

A vitairat – bevallott, de nem menthető – hiányossága mégis megtorpanásra késztet: konkrét helyzet-elemzés, egyházunk és gyülekezeteink valós állapotának felmérése nélkül pusztán jó szándékú erőmegfeszítés és ötletelés, hogy ne mondjam, sok energiavesztéssel járó árnyékboldogulás folyhat csupán. Ehhez is felfelolható most néhány tapasztalatot.

Ki kell mondanunk a megbántás szándéka nélkül, hogy munkatársi körünk legtöbbször nem azonos a presbitériummal. Jó esetben nagy átfedés van, sok esetben még az sem. Sajnos nem minden presbitériumra jellemző a lelkesedés, az áldozatvállalás, a személyes elkötelezettség. A népegyházi korszak társadalmi megbecsüléséhez tartozó tétlen előjáróság még ma sem ismeretlen – ugyanakkor ennek ellenkezője is igaz, hiszen vannak éjjel-nappal, lényegében mások helyett is munkálkodó presbitériumi segítők.

A munkatársak körének azonban mindenképpen sokkal szélesebbnek kell lennie, mint a presbitérium. Mindenkire szükségünk van, aki az önszerveződésben a lelkesítő és a

gyülekezettel másokra tekintettel kész együttműködni.

Az elmúlt évtized számos területen megerősítette az elkötelezett egyháztagok részvételét, szakmai-tartalmi beleszólását egyházunk és gyülekezeteink mindennapi életébe, sok helyen megerősödött a felügyelői és presbitériumi tisztviselői részvétele. A kilencvenes években ezt – ismerve az ezzel ellentétes lelkesítő magatartást is – többnyire igyekezett támogatni az egyház. Mára viszont sokszor odáig merészkedtünk, hogy teológiai és egyházi alapkérdésekben sem számít a teológiai diploma, a lelkesítő végzettség. Pedig ez is komoly ismeret és szakképzettség, s az egyházban alig vannak olyan kérdések, amelyeknek ne lennének teológiai-egyházi összefüggéseik. Helyre kellene tehát állítani az eltolódott egyensúlyokat, lelkesítő és püspökök legyenek gyülekezetek és az egyház vezetői a világi munkatársak és felügyelők aktív támogatásával.

A stratégia annak a területnek is új lendületet adhat, amely az elmúlt esztendőknél indult el egyházunkban: aki keresi a lehetőséget, hogy munkatársi képzésen vehessen részt, egyre több ilyen között válogathat. Az egyházunk által támogatott, *Szevik Imre* nyugalmazott püspökünk által szervezett gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyam évente ötven-száz világi munkásunknak ad új ismerete-

ket, a gyülekezeti életben hasznosítható tudást. Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen gyülekezeti katekéták és kántorok képzése mellett nagy siker a pedagógusok továbbképzése és a tavaly megindult levelező munkatársképzés, amelyen nagy lelkesedéssel vesz részt közel ugyanennyi érdeklődő – erősítő egyházunk és iskoláink egyházi ismereteit, elkötelezettségét, vágyott missziói kapunyitását. A képzés gyülekezeti szintű területe a felnőttek kereszteszói és konfirmációs oktatása, amelynek természetes része kell, hogy legyen a szolgálatra való indítás is.

Végül: motivált és jól képzett munkatársak – akárcsak a lelkipásztori szolgálat – elképzelhetetlenek személyes, egzisztenciális elkötelezettség nélkül. Ez azt is jelenti, hogy a szolgálatuk legyen önkéntes, de – vitakozva a vitaanyag szóhasználatával – semmiképpen sem „szabadidős”. A „segítők, amikor éppen ráérek, de most mégsem, mert két hónapig nem érek rá” többet árthat egy-egy gyülekezeti csoportnak vagy munkatársnak, mint amennyit használna.

A gyülekezet és az egyház – becsületes, kiszámítható – munkatársi munkát igényel, s nem lehet szabadidős hobbi-kereszténység. A mai világban ennek lehet ezer akadálya, nehézsége, ha azonban vallási szereti a közösséget, ezt is vállalhatja érte.

■ KORÁNYI ANDRÁS

Az önkéntes munkások szerepe az egyház életében

Véleményem szerint az egyházi élet legfontosabb szinterei a gyülekezetek. Hiszen az egyház népének többsége semmilyen kapcsolatban nincs, vagy csak igen csekély mértékben van kapcsolatban a felsőbb szintekkel, az élet javarészt a gyülekezetekben folyik. Én kizárólag az önkéntes munkatársaknak a gyülekezetben betöltött szerepéről szeretnék beszélni.

Az önkéntes munkatársak szerepe alapvetően az, hogy a lelkesítő munkáját segítsék, kiegészítsék. Nyilvánvaló, hogy ez a szolgálat igen fontos, hiszen Magyarországon a lelkesítők száma viszonylag csekély, így rájuk általában nagyon sok feladat hárul, amelyet segítség nélkül képtelenség lenne elvégezni. Egy-egy gyülekezet életképessége döntő mértékben függ a hadra fogható segítők számától. Én azt is fontosnak tartom, hogy minél több aktív tagja legyen az egyháznak, tehát az önkéntes munkások szerepe az általuk végzett munka jelentőségétől elvonatkoztatva is lényeges.

Az önkéntes munkatársak alapvetően három területen tevékenykedhetnek. Az első terület a szervezés.

Talán ez a legfontosabb. A szervezőmunka fontos és sok energiát igényel, teológiai szaktudást viszont nem. A szervezés alapvető fontosságú a testvér-gyülekezeti kapcsolatokban, akár hazai, akár külföldi kapcsolatokról van szó, de ugyancsak fontos a bibliaórák, előadások, fórumok, gyülekezeti konferenciák, kirándulások, munkanapok és más alkalmak megszervezése. Hiába a legjobb előadó, a legszebb helyszín, a legalkalmasabb időjárás, ha nincs, aki megszervezze az alkalmat, akkor az elmarad, vagy jobb esetben létrejön, de nem optimális módon. A szervezőmunkában fontos szerepe lehet a lelkesítőnek, hiszen neki vannak – sok esetben kizárólag – megfelelő kapcsolatai, de az önkéntes munkatársak a terhek döntő részét levehetik a válláról. Egy jól működő gyülekezetben ez történik.

A második terület az egyszerű munkák területe. Ide tartozik a rendrakás, a takarítás, a javítás, a kert ápolása, fűnyírás stb. Ezek a munkák különösebb szakértelmet nem igényelnek, így itt bárki kiéllelheti segítségét anélkül, hogy a szaktudás hi-

nya a minőség rovására menne. Ezeknek a munkáknak jelentős részét az egyházfi végzi, nem önkéntes alapon. Ám azt világosan kell látni, hogy az egyházfi általában nem képes minden ilyen jellegű munkát maradéktalanul ellátni, különösen akkor nem, ha egyéb feladatai is vannak (például irodai munka, ügyelet). Véleményem szerint ez is igen fontos terület, és ellátásának érdemes különös figyelmet szentelni.

A harmadik terület a spirituális munka. Ennek java részét természetesen a lelkesítő végzi, de nyílik tér azért az önkéntes segítők számára is, hiszen a bibliaórák, fórumok, konferenciák valamennyi előadását nem tudják a lelkesítők tartani, és szükség van áhítatok tartására is. Ez a terület rendkívül szép, felemelő és lelkesítő feladatokat kínál valamennyiünk számára. Bizonyára helyes és jó, ha ezen a területen is tudunk feladatokat vállalni és ellátni. Itt azonban vigyázni kell! Ez a terület bizony szaktudást is igényel, amellyel mi általában nem rendelkezünk.

Nem állítom, hogy teológiai képzettség nélkül nem szabad áhítatot

vagy teológiai tárgyú előadást tartani, de határozottan állítom, hogy igen gondosan kell készülni ezekre. Nem szabad azt hinni, hogy amit lelkesítőnk hat éven át tanulnak, azt mi tanulás nélkül is tudjuk, hiszen annyi prédikációt hallottunk már.

Különösen veszélyesnek tartom a Szentírás amatőr magyarázatát. Természetesen mindenkinek joga van a Biblia bármely igéjét magyarázni és elmondani saját gondolatait, az azonban igen veszélyes, ha valaki a Szentírás egészének ismerete nélkül próbál egy-egy igé köré áhítatot fabrikálni. Előfordulhat ugyanis, hogy a mélyebb összefüggések ismerete nélkül éppen ellenkező magyarázatot találunk, mint ami az ige üzenete. Ez gondos felkészüléssel elkerülhető, hiszen ha hosszan törjük a fejünket, hogy Isten valóban azt akarja-e általunk elmondani, amit mi kigondoltunk, akkor előbb-utóbb rádöbbenünk esetleges tévedésünkre.

Fontosnak tartom ezt a területet, különösen szellemi foglalkozású civilek számára, hiszen nyilvánvalóan sokunkban megfogalmazódik az

igény, hogy ezen a téren is helytálljunk. Az óvatosság azonban itt különösen indokolt.

Végül van még egy terület: az is-tentiszteleti segítők szolgálata. Az ige olvasása és az úrvacsora kiszolgáltatásában való segítség szintén fontos, azt azonban világosan kell látni, hogy erre nem mindenki alkalmas. Igét felolvasni csak annak szabad, aki ezt érthetően és lehetőleg szépen képes megtenni. Az úrvacsorai segítő nyilván a lelkesítő méltó társa kell hogy legyen, a kiválasztás természetesen lelkesítő feladat.

Ha az ember megöregszik, nem lesz ugyan bölcs, egy-két dolgot azonban talán megtanul, így az arany középut fontosságát is. A bevezetőben az önkéntes munkatársak szerepét hangsúlyoztam, most szeretném a szolgálat szerepének korlátaira felhívni a figyelmet. A gyülekezet lelki vezetője mindenképpen a lelkesítő, az önkéntes munkatársak segíthetik vagy gátolhatják munkáját, de sem helyettesíteni, sem irányítani nem tudják, ezért ezzel próbálkozni sem szabad.

■ DR. VIDOVSKY ISTVÁN

Akarsz-e meggyógyulni?

Jézus a fenti kérdést tette fel annak a bénának, aki harmincnegyedik éve szenvedett betegsége miatt (Jn 5,5). Fura kérdés. Naná, hogy akar! Ennyi év után!

Hiszen ki ne akarna újra egészséges lenni? Ki ne vágya arra, hogy ne szoruljon rá többé mások segítségére?

Ki ne szeretne szabadulni a fájdalomtól, reménytelenségtől?

Ki ne álmodna reményteljes jövőről?

Ki ne örülne annak, ha értékesé válna az élete?

Ki ne...?

A béna a várható heves bólogatás helyett inkább sóhajt egyet: nincs emberem, aki segítene akkor, amikor csoda történhetne velem.

Tipikus. Eldöntendő kérdésre a válasz: melleszítés a határozott *igen* vagy *nem* helyett.

Az én bajomra nincsen gyógymód!

Én már túl mélyre kerültem!

Nekem nem akar az Isten segíteni!

Ne a lelkeimmel foglalkozzanak, a testem beteg!

Haragszom mindenkire, aki boldog és elégedett!

Ne akarja már nekem senki megmondani, mit kellene gondolnom!

Azért ez...

Akarsz-e meggyógyulni?

Miért kell ezt megkérdezni, amikor nyilvánvaló, hogy a gyógyulásra vágyik a beteg?

Azért, mert nem biztos, hogy tényleg meg akar gyógyulni!

Nem biztos, hogy nem felejtette benne magát túlságosan az önsajnálatban!

Nem biztos, hogy hajlandó változni!

Nem biztos, hogy képes arra, hogy átértékelje az életét!

Nem biztos, hogy ha az adott gondja megoldódna, akkor boldog és hálás lenne!

Nem biztos...

Akinek a teste beteg, sok mindenre képes: szalad egyik orvostól a másikig. És ez így van rendjén. De akinek a lelke szenved, sokszor nehezen mozdul. Talán azért, mert azt várja, hogy mozduljon már végre az Isten az ő érdekében, vagy azért, mert felmérte: ha Isten lép, akkor ott gyökeresen megváltozik minden.

Akarsz-e meggyógyulni? Hajlandó vagy-e Istennek nemcsak a bajodat odaadni, hanem bármit, amit esetleg még kér? Kockáztatod-e, hogy ő olyanná formál, amilyenné magadtól sohasé válnál? Engeded-e, hogy mindenbe beleszóljon? Igen vagy nem?

Kár mellébeszéltni, még akkor is, ha történetesen a harmincnegyedik éve beteg ember fölött így is elhangzott a gyógyító jézusi szó...

■ HULEJ ÉNIKÓ

HETI ÚTRAVALÓ

Énekeljete az Úrnak új éneket, mert csodákat tett! (Zsolt 98,1)

Húsvét ünnepe után a 4. héten az Útmutató reggeli s heti igéiben Krisztus élő gyülekezetének dicsőítő, hálaadó énekei csendülnek fel „prózában”. Isten húsvétkor csodálatosan cselekedett, ezért énekeljete: „Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön! Énekeljete, vigadjatok, zengjete zsolnárt!”

(GyLK 737,5) Mert: „Jó dolog az Urat dicsérni és éneket zengeni a te nevednek, ó, felséges!” (Zsolt 92,2; LK) Az alaphangot Jézus adja meg, hálaadó énekekkel: „Magasztallak, Atyám, menny és föld Ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsék és értelmesekek elől, és felfedtetted a gyermekeknek”. A meg nem tért városok csodái alapján sem ismerték fel őt, de egy gyermek is megértheti, hogy nincs üdvösség másban; ezért hangzik ma is hívó szava: „Jöjjetek éh hozzám mindnyájan...” (Mt 11,25.28) S akik felöltötték az új embert, s felöltötték a mindent összefogó szeretetet, azoknak üzen Pál: „A Krisztus beszéde lakjék bennetek gazdagon úgy, hogy tanítástok egymást teljes bölcsességgel, és intsétek egymást zsolnárokkal, dicsérettel, lelki énekekkel; hálaadással énekeljete szívetekben az Istennek.” (Kol 3,16) Luther hozzáfűzi: „Isten egyik leggyönyörűbb és legdicsőbb ajándéka az ének. Haragszik is rá a sátnak, mert sok kísértést és gonosz gondolatot űz el vele az ember. Az ördög egyszerűen nem bírja ki.” Jakab a kísértések között Isten igéjének hallgatására és megtartására int: „...szelíden fogadjátok a belétek oltott ígét, amely meg tudja tartani lelketeket.” (Jak 1,21) A tanítványok virágvasárnap dicsőítő éneke a saját énekrendjükből se hiányozzék! „Áldott a király, aki az Úr nevében jön! A mennyben békesség, és dicsőség a magasságban!” (Lk 19,38) Pál missziói küldetését – Ézsaiásnak az Úr félreismert Szolgájáról szóló, utolsó énekéből (lásd Ézs 52,15) vett idézettel – így indokolja: „Meglátják őt azok, akiknek még nem hirdették, és akik még nem hallották, azok megértik.” (Róm 15,21) Pál éneke lélekkel és értelemmel kimondott imádság. A nyelveken való szólás kapcsán kijelenti, hogy „a gyülekezetben inkább akarok öt szót kimondani értelemmel, hogy másokat is tanítsak, mintsem tízezer szót nyelveken”. „Hogyan is van tehát ez a dolog? (...) dicséretet énekel lélekkel, de dicséretet énekel értelemmel is...” (1Kor 14,19.15) Az utolsó vacsora előtt és után elénekeltek a hálaadó zsolnárokat (lásd Zsolt 113–118), majd kimentek az Olajfák hegyére. Itt Jézus egyedül így imádkozott: „Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat, mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied.” S mindenkori, visszaalvó tanítványait ezzel ébresztgeti: „...imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!” (Lk 22,42.46) „Én vagyok az élet kenyere.” Jézusnak a kemény kijelentése sokakat megbotránkoztatott, és nem jártak többé vele. Ám ő ma is megkérdi követőit: „Vajon ti is el akartok menni?” S személyes választ vár mindazoktól, kik már felismerték: „Örök élet beszéde van nálad.” (Jn 6,48.67.68) Hiszed-e, tudod-e? „Jézus, élő Isten Fia, / Neved örökké áldassék!” (EÉ 183,1)

■ GARAI ANDRÁS

„Egyenesedjete fel...!” (Lk 21,28)

Missziói nap a Déli Egyházkerületben

Kondoros, 2009. május 23., szombat

- 9.00: Térzene az iskola sportcsarnoka mellett levő parkoló-nál – a mezőberényi (I. kerületi) evangélikus réfúvós kör
- 9.30: Gyülekezés, énektanulás, köszöntők a templomban – a helyi énekkar, *Tuska Tibor* házigazda lelkész, *Gáncs Péter* püspök
- 10.00: Evangélizáció: „Egyenesedjete fel...!” (Lk 21,28) – *Szeverényi János* országos missziói lelkész
- 10.45: Előadás: *Esélyek a „Magyar lelkiállapot 2008” tükrében – prof. dr. Kopp Mária* orvos, pszichológus, a Semmelweis Egyetem – MTA Mentális Egészségtudományok Társult Kutatócsoport vezetője. Moderátor: *Lengyel Anna*
- 11.45: A kerületi díjak átadása
- 12.30: Ebéd a sportcsarnokban
- 13.45: Alternatív program az iskolában: beszélgetés *Kopp Mária*val a délelőtti előadásról; a Luther Kiadó könyvbemutatója; humorsarok: *Kövesdi Miklós Gábor* humorista. Az iskolai színpadon:
- 14.15: Talentumok: a szarvasi és az orosházi evangélikus iskolák bemutatója
- 14.45: Énekes vallomás: *Tolcsvay László* zeneszerzővel, énekes *Lengyel Anna* kerületi felügyelő beszélget
- 14.45: Talentumok: a békéscsabai evangélikus középiskolások bemutatója
- 16.00: Úti áldás: *Aradi György* kerületi missziói lelkész
- 16.30: Filmvetítés a további maradéknak

Helyszín: Kondoros, evangélikus templom (Hősök útja 24.) és Petőfi István Általános Iskola, Diáktotthon és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (Iskola u. 2/6.)

Gyermekfelügyeletről és -programról egész nap gondoskodunk! A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, kedvezményes vásárlási lehetőséget nyújt az érdeklődőknek.

A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre.

A busszal érkező csoportok 50 százalékos támogatást igényelhetnek a kerülettől május 15-ig.

A missziói nap offertóriumát a telekerendési missziói ott-hon kapja.

Kérjük, a jelentkezéseket május 15-ig írásban adják le! Cím: Kondorosi Evangélikus Egyházközség, 5553 Kondoros, Hősök u. 24.; tel./fax: 66/388-875 (hétköznap 8.30–16.00), e-mail: kondoros@lutheran.hu.

Missziói nap az Északi Egyházkerületben

Nyíregyháza, 2009. május 23., szombat

- 9.30: Gyülekezés, énektanulás, éneklés
- 10.00: Igei köszöntés, a tudnivalók ismertetése – *Blatniczky János Dániel* kerületi missziói lelkész. Ének – *Zsarnainé Urbán Nóra, Zsarnai Krisztián*
- 10.20: Igehirdetés: „Egyenesedjete fel...!” (Lk 21,28) – *Keczkó Pál* lelkész
- 10.50: Főelőadás: *Kiút a válságból – dr. Fabiny Tamás* püspök
- 11.10: Fórumbeszélgetés: „Kiutkeresés” • *A családban – Süvegés Gergő* műsorvezető • *Az egyházban – dr. Kovács László Attila* lelkész • *A társadalomban – Dezanove Bartolomeu*, az Oltalom Szeretetszolgálat intézményvezetője
- 11.30: A fórumbeszélgetés folytatása három helyszínen a három vezetővel
- 13.00: Ebéd
- 14.00: A *Felsővezeték* zenekar koncertje
- 14.30: A vanyarci gyülekezet romamissziójának bemutatkozása
- 15.00: Úti áldás – *Sztankó Gyöngyi* esperes

Helyszín: Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség (Luther tér 14.) és Nyíregyházi Evangélikus Általános Iskola (Luther u. 7.)

Külön szeretettel hívjuk az egyházmegyék fiatalosságát és a kisgyermekes családokat is! Gyermekegőrzésről és -programokról az egész nap folyamán gondoskodunk!

A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, kedvezményes vásárlási lehetőséget nyújt az érdeklődőknek.

A nap perselypénzét a vanyarci gyülekezet romamissziójának támogatására fordítjuk.

A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre.

Kérjük, a jelentkezéseket május 15-ig adják le! Cím: Szügyi Evangélikus Egyházközség, 2699 Szügy, Rákóczi u. 55.; *Blatniczky János Dániel* kerületi missziói lelkész, mobil: 20/824-2856, e-mail: szugy@lutheran.hu, honlap: <http://szugy.lutheran.hu/misszioinap>

Missziói nap a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben

Veszprém, 2009. május 23., szombat

- 9.00: Gyülekezés, énektanulás, köszöntő – *Verasztó János* kerületi missziói lelkész
- 9.30: Evangélizáció: „Egyenesedjete fel...!” (Lk 21,28) – *Isó Dorottya* lelkész
- 10.00: *Válság? Válság!*: előadás három témában • *Válságban az ember?* – *dr. Kocziszkó Éva* irodalomtudós • *Válságban a társadalom?* – *Czakó Gábor* író • *Válságban az egyház?* – *Ittész János* püspök
- 11.00: Szünet
- 11.30: Kerekasztal-beszélgetés az előadásokról: kérdések és válaszok
- 12.30: Ebéd a Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gimnáziumban (Szelethy u. 6.)
- 14.00: „Csendes csodák” – *Húsvölgyi Ildikó* színművész műsora
- 15.00: Az oroszlan evangélikus énekkar szolgálata
- 15.45: Áhítat: „Közelebb van hozzánk az üdvösség” (Róm 13,11–14) – *Ittész János* püspök

Helyszín: Veszprém, Városi Művelődési Központ (Dózsa Gy. u. 2.)

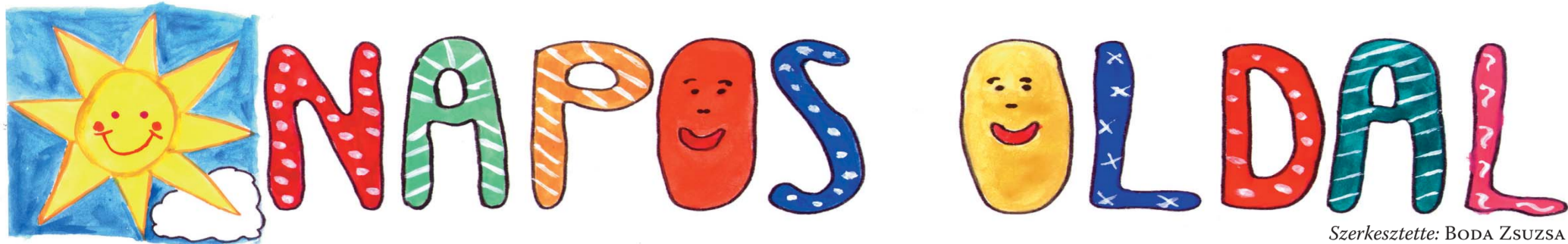
Gyermekfelügyeletről egész nap gondoskodunk! A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, kedvezményes vásárlási lehetőséget nyújt az érdeklődőknek.

A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre.

A missziói nap offertóriumát a veszprémi Értés Mátyás Fogyathatóságok Nappali Intézménye és Gondozóháza javára szánjuk.

Kérjük, a jelentkezéseket május 15-ig adják le! Cím: Veszprémi Evangélikus Egyházközség, 8200 Veszprém, Kossuth L. u. 4., tel./fax: 88/421-618; e-mail: veszprem@lutheran.hu; *Isó Zoltán* lelkész: 20/824-5898, *Isó Dorottya* lelkész: 20/824-5896; honlap: <http://veszprem.lutheran.hu>

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Kedves Gyerekek!

► **Mostani Napos oldalunkon a tizennyolcadik országos evangélikus hit-tanverseny döntőjének a feladatiból oldhattok meg néhányat. Az itt szereplő válogatásban mind a négy korosztály (1-2., 3-4., 5-6. és 7-8. osztályosok) feladataiból találhattok. Néhány esetben a bibliai igehelyet is odaírtuk, hogy könnyebb legyen a megfejtés. Jó munkát!**

Mi mennyi? Írjátok be a hiányzó számokat! (7-8. osztály)

- ... napig esett az eső Nőé idején. (1Móz 7,1-24)
- ... prófétatanítvány kísérte Illést. (2Kir 2,1-18)
- ... talentumot adott Naamán Géhazinak. (2Kir 5,20-27)
- ... oszlopcsarnoka volt a Betesdának. (Jn 5,1-15)
- ... halat fogtak a tanítványok a húsvét utáni halászaton. (Jn 21,1-14)
- ... köveder volt Kánában. (Jn 2,1-11)
- ... könyöknyre emelkedett a víz a hegycsúcsok fölél. (1Móz 7,1-24)
- ...-szer kellett megfürödni Naámának. (2Kir 5,1-14)
- ... követ vettek ki a Jordánból. (Józs 4,1-9)
- ... tevével indult útnak Ábrahám szolgálja. (1Móz 24,1-15)

Adjátok össze a számokat! Ha jól számoltatok, az eredmény pontosan annyi, mint ahány könyök volt Nőé bárkájának a hossza.

Tegyétek időrendbe az eseményeket! A megállapítások betűjeleiből, ha jól dolgoztatok, egy értelmes szót kaptok. (3-4. osztály)

- N Mózes a sziklából vizet fakaszt.
- J A fáraó parancsot ad, hogy minden újszülött zsidó fiút dobjanak a Nílusba.
- O Mózes anyukája gyermekét egy gyékénykosárban a Nílus vizére teszi.
- D A nép zúgolódik.
- R A fáraó lánya megtalálja Mózeset.
- Á Átkelés a Vörös-tengeren.

A feladat a tanítványok elhívásához kötődik. A történetet Lukács evangéliumának 5. fejezetében, az első tizenegy versben olvashatjátok. (1-2. osztály)

A háló halain található betűkből rakjatok össze egy értelmes szót!
 Kit nevezett így Jézus?
 A tóban még sok hal úszik. Csak azokat kössétek a háléhoz, amelyeknek a szavai ebben a történetben szerepeltek!

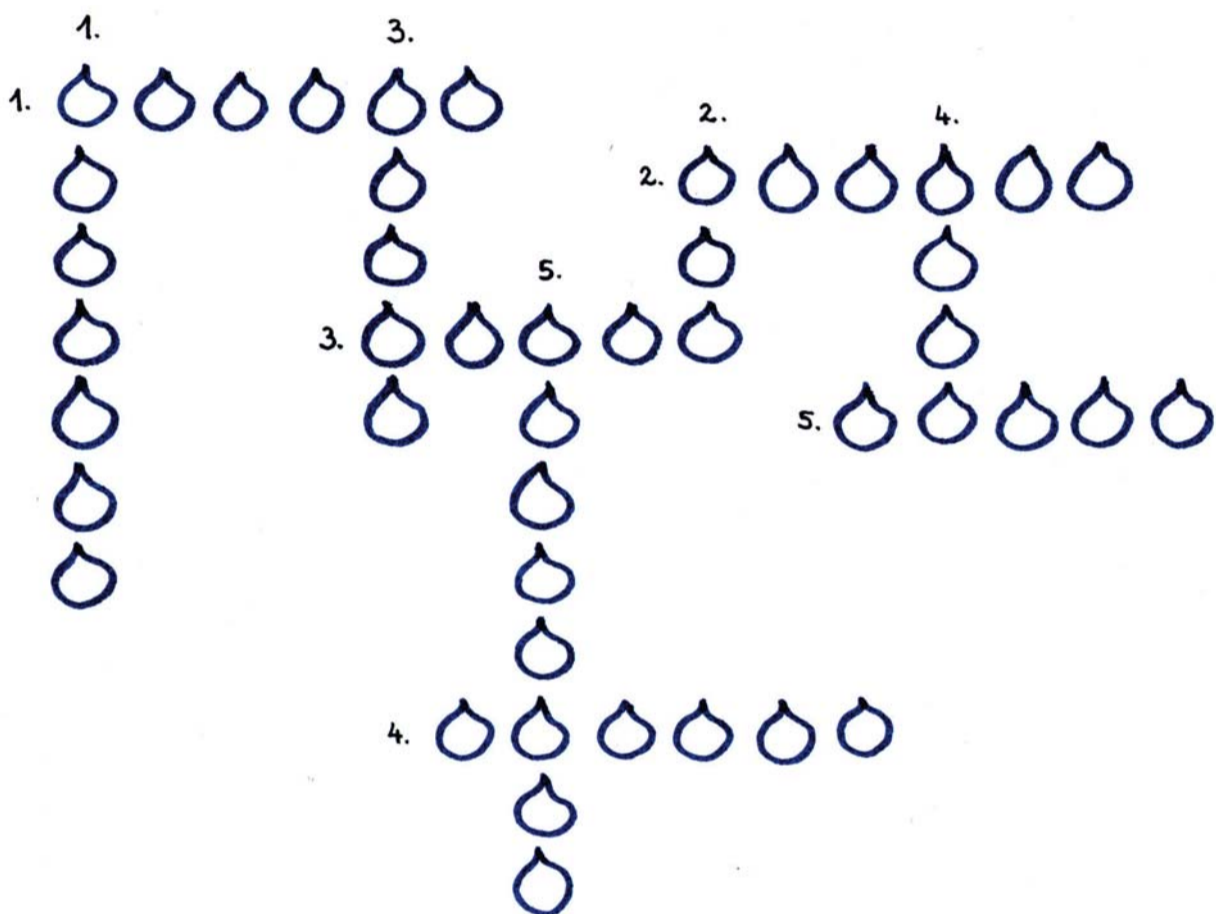
Fejtsétek meg a keresztrejtvényt! (3-4. osztály)

Vízszintes

1. Ebből fakaszt Mózes vizet.
2. Aki homokra építi a házát, ilyen ember.
3. Illés életben maradásához szükséges hely (...-patak).
4. Izsák leendő felesége.
5. Ábrahám a szolga kezét erre a testrésztére helyezteti, hogy így tegyen neki fogadalmat.

Függőleges

1. Ebből a városból való az özvegyasszony és a fia, akiknél Illés megszállt.
2. „Csodaszerszám”, mert a tenger szétválik tőle.
3. Galamb formájában az Isten ... szállt Jézusra.
4. Aki kösziklára építi a házát, az ilyen ember.
5. Az egyik raktárváros, amelyet a zsidóknak kellett felépíteniük.

Döntsétek el, hogy az alábbi állítások igazak-e vagy hamisak, és karikázzátok be a megfelelő oszlopban található betűt! Ha helyesen dolgoztatok, a betűket összeolvasva egy bibliai személy nevét kapjátok megfejtésül. (5-6. osztály)

- Keresztelő János bevallotta a zsidó papoknak, hogy nem ő Krisztus.
- Keresztelő János a kiáltó hang a pusztában.
- János tűzzel és Lélekkel keresztelt.
- János Betániában találkozott a farizeusokkal.
- Jézus ezt mondta Jánosról: „Íme az Isten Báránya!”
- Jézus megkeresztelésekor a Lélek galamb formájában szállt le.
- János a Holt-tengerben keresztelte meg Jézust.
- Keresztelő János prófétának mondta magát.
- A papok megkérdezték Jánostól: „Illés vagy te?”

Igaz	Hamis
N	G
I	A
L	K
O	Ö
M	D
É	M
É	M
I	U
S	T

Ki mondta kinek? Válasszátok ki a helyes megoldást! (5-6. osztály)

„Ha nem moslak meg, semmi közös sincs énhozzám.”
 Péter Jézusnak – Jézus Péternek

„Újjonnan kell születnetek.”
 Jézus Nikodémusnak – Nikodémus Jézusnak

„Hát akkor? Illés vagy te?”
 Léviták Keresztelő Jánosnak – Léviták Jézusnak

„Szombat van, nem szabad felvenned az ágyadat.”
 Zsidók a 38 éve beteg embernek – Jézus a 38 éve beteg embernek

„Nincs boruk.”
 Szolgák Jézusnak – Mária Jézusnak

- I. 40, 50, 2, 5, 153, 6, 15, 7, 12, 10, 300
- II. Jordán
- III. emberhalász, Péter, „Evezzi”, halómosás, Zebedeus fia, Isten igéje, bűnös ember, halászek
- IV. Vízszintes 1. szikla, 2. bolond, 3. Kerít, 4. Rebeka, 5. csipő; függőleges 1. Sarepta, 2. bot, 3. Lelke, 4. okos, 5. Ramszesz
- V. Nikodémus
- VI. Jézus Péternek, Jézus Nikodémusnak, Léviták Keresztelő Jánosnak, zsidók a 38 éve beteg embernek, Mária Jézusnak

Megfejtések

IV.

I.

II.

III.

V.

VI.

Munkálkodó szeretet Kertvárosban

► **Civilizációnk vívmánya, hogy amivel egyenként nem bírnak, arra társadalmi intézményeket hozunk létre. Bölcsődét, óvodát, iskolát, különböző otthonokat a szellemi fogyatékosoknak, a kitaszítottaknak, az elesetteknek, az öregeknek... Megannyi lehetőség az adott területen felhalmozott tapasztalatok szervezett átörökítésére! S mert emberek szükségleteinek kielégítéséről van szó, nem idegen ezektől a szakterületektől, hogy érzelmekre, mentális igényekre is figyelnek, teret engednek a mosolynak, az érintésnek, az őszinte odafordulásnak: „Mondd, mi a baj, miben segíthetek?”**

Még fazekat, disznóölésre félrevert nagy lábást is hoztak otthonról a nyíregyháza-kertvárosiak, amikor *Magyar László* evangélikus lelkész szorgalmas kijárása nyomán lett működési engedély arra a konyhára, amely a városrész és a környező bokortanyák idős, magányos emberei számára a napi meleg étel előállítására volt hivatott. A szociális étkeztetés biztosítását közadakozás tette lehetővé, s mert még csak a kilencvenes években járunk, nincs HACCP, hogy a minőségbiztosítás gáncsat vessen a jó szándékunk. A századagos konyhából nőtt ki 1996-ban a *Joób Olivér Gondozó és Rehabilitációs Szeretet-intézmény* a Nyíregyháza-Kertvárosi Evangélikus Egyházközség felelősségvállalásának tanúságaként.

– Azért javasoltam *Joób Olivér* nevet – emlékszik vissza a gyülekezet gondnoka, *Varga András* –, mert a harmincas évektől 1969-ig itt szolgálatot ellátó lelkész maga egyszemélyes jóságügyi intézmény volt, aki mindenkire figyelt, és mindenkinek segített. Félig illegálisan gyógyszert szerzett Nyugatról, vagy bármit, amiből ínség mutatkozott.

Mivel ezt tanulták a papjuktól, a gyülekezetben spontán működik a jelzőrendszer, mely megsokszorozza a tanyagondnokokat, a házi gondozásban, családsegítésben, nappali ellátásban dolgozók hatékonyságát – ma ugyanis már mindez működik a diakóniában. A szervezet az önkormányzattal kötött feladatvállalási szerződés értelmében tízezer ember szociális alapellátásáért felel a Kertvárosban és huszonhét bokortanyán. Mögötte azonban most is ott hat az a gyülekezet, amely eleinte csak egy tányér meleg ételért mert felelősséget vállalni.

– 1998-ban készültünk el a salambokori egykori iskola külső-belső felújításával, a gyülekezeti házban a valamikori iskolások találkozója volt az első fontos rendezvényünk. Majd megünnepeltük *Soltész István* néhai evangélikus tanítónk születésének századik évfordulóját, és megemlékeztünk magának a bokortanyai iskolának a jubileumáról is. A nagy események élményeinek hatására szerveztük meg a *Salamonbokori délutánok* című sorozatot, ahová először orvosokat hívtunk előadásra és kötetlen beszélgetésre. Minden hónap negyedik vasárnapján a mai napig történik valami, amire nemcsak a templomjárók jönnek el, hanem a gyülekezet magához vonzza azokat is, akik mondjuk a családok átmeneti otthonának lakói, hajléktalanok. Erede különösen a családi napok adnak jó lehetőséget, amikor minden korosztálynak szervezünk programot.

Csengeri Tamás gyülekezeti felügyelő további gyülekezeti alkalmak említi, például az evangélikusoknál egyébként nem jellemző éjféli istentiszteleteket. Ez különösen vonzza azokat a hajléktalanokat, akiknek a társadalmi integrációja nem megy egyik napról a másikra, s akikről a gyülekezet által működtetett másik intézmény, az *Oltalom Szeretetszolgálat* gondoskodik.

– Húsvétra, karácsonyra a gyülekezetbe tartozó családok meghívják ünnepi asztalukhoz az Oltalom Szeretetszolgálat gondozásában lévő klienseket – volt már rá példa, és lesz

FOTO: SISKA ILDIKÓ

is, noha tény, hogy sok tapasztalatot e téren még nem halmoztuk fel, de reményességünk van, hogy ez fog működni.

– Ha azt gondoljuk, hogy az intézmény a felelősség lerázására való, akkor tényleg elmentelenedik az életünk – ezt már *Laborczy Géza*, a gyülekezet lelkésze mondja, aki egyúttal igazgatója is az intézményeknek. – Én úgy hiszem, hogy egyházunkban a diakóniai szolgálat a jézusi szeretet eszköze. Ha az a kérdés, hogy mi az a többlet, amit egyházunk adni tud az intézményi ellátáshoz, akkor először a szertartásokat, a liturgikus szolgálatot említem. Erre persze más fenntartók intézményeiben is gondot fordíthatnak, magam is megfordulok önkormányzati időszalonokban. De kellő iróniával mondom azt is, hogy ez lehet csupán csak kipipálható feladat egy hosszú listán, mit is nyújt lakóinak az adott intézmény.

Ennél sokkal fontosabb lehet a közösségnek a befogadó, gyógyító ereje, a megtartó kapcsolati háló, amelyet az intézmény mögött álló gyülekezet képes nyújtani. A karrierépítéssel kapcsolatban ma sokat hallunk a kapcsolati tőke jelentőségéről – biztos az is nagyon fontos, de én ennek azt az oldalát látom, hogy mennyire fontos tartozni valahová! Azok, akik az intézményrendszerre szorulnak, épp kapcsolatrendszerükben sérültek – hogy vétkesen vagy önhibájukon kívül, azt most ne firtassuk. Az egyházi jelenlét az intézményekben épp ennek a kapcsolati védőhálóknak a kiépítésére ad módot. Ha egy közösség jól méri föl, hogy saját jézusi értékrendje és környezetének a szükségletei hogyan hozhatók össze, akkor az a gyülekezet nagyon komoly szolgálatot végezhet a rászorulóknak között.

– *A gyülekezet tagjai mindig tudják, hogy kihez forduljanak, kihez kell*

egy jó szót szólniuk? Ki mozgatja a szálat, hogy a szükségletekre válasz érkezzek?

– Ez nagyon hosszú folyamat. Amikor Magyar Laci bácsi és a gyülekezet akkori civil vezetői megalakították a Joób Olivér Gondozó és Rehabilitációs Szeretetintézményt, érezték, hogy választ kell adni a tanyán élők elmagányosodására – például. És az se véletlen, hogy Joób Olivérről nevezték el, ő is a szükségletekből kiindulva igyekezett segíteni. Vagy itt van a Kertvárosban 1920 óta az Élim, az érzelmi fogyatékos gyerekek otthona. Régi-régi hagyomány, hogy a gyülekezet tagjai magukénak, gyermeküknek tekintenek egy-egy ott élő, nekem is van ott egy „lányom”. Vagy az előbb járt nálam a gyülekezet egyik tagja, akinek meghalt a férje. Arról számolt be, hogy a hír hallatán máris ott voltak mellette a gyülekezet meghatározói tagjai. Szóval ez nem én működtetem, ez működik! Itt legfeljebb már csak utakat kell nyitni, picit megemlíteni a horizontot, hogy ne csak közvetlen közelünkben vegyük észre, kihez kell odahajolni.

– *Egy gyászoló özvegyet nem nehéz szeretni. Egy hajléktalant annál inkább.*

– Így van. De a hajléktalanság is összetett jelenség. Nem a belvárosban koldulókról van csupán szó – őket sem leírni kell, hanem másféle segítséggel felemelni. De olyan édesanyák is hajléktalanok, akik mindent-mindent megtesznek a gyermekükért az anyaozóban. Például kiváltja az útlevelet a lányának, mert fontosnak érzi, hogy ott lehessen a székhelyi táborban együtt azokkal az ép családban élő fiatalokkal, akikkel az ifjúsági bibliára jár.

Siska Ildikó, az Oltalom munkatársa és hitoktató arról mesél, hogy mindegy, lakhatási nehézségek vagy bántalmazás miatt kerül-e egy anya a gyerekeivel a városközponti anyaozóba, amint megnyugszanak új helyzetükben, emelkedni kezd a társaság iránti igényük, vágnak a kapcsolatokra, a normális életre.

– Az én munkám nyilvánvaló célja befogadó közeget találni ezeknek a családoknak. Egyszer vége a lakhatásnak ott az intézményben, addig ki kell építeni a háttérrel. Fontos, hogy legyen hova járni, elmesélni a dolgokat. Így alakult ki, hogy az anyaozóban lakó fiatalok minden szombaton eljárnak a gyülekezet ifjúsági alkalmaira. Hihetetlenül élvezik: Géza bácsi jön kocsival, ha kell, kétszer fordul a Csillag utca és a Kassa köz között, és ők normális gyerekek érezhetik magukat, olyannak, mint a többiek.

Nem szabad, hogy a hátrányos helyzet bélyegét viseljük a homlokunkon. Rájuk kell bízni, kivel osztjuk meg az életük titkait, egy új hátizsákkal segíteni is csak diszkréten szabad, hogy ne legyen „ciki”. Most tíz gyerek vár keresztelésre, majd még kitaláljuk, hogy „családi körben”, az anyaozóban szervezzük-e ezt meg, vagy az egész gyülekezet előtt kerüljön rá sor.

– A közösségépítésbe azokat vonjuk be, akik olyan szinten állnak, hogy képesek felvenni a kapcsolatot a gyülekezet családjával. Van, akinél ezt több, másnál kevesebb munkálkodással érjük el – mondja *Laborczy Géza*. – Mi hitet adni nem tudunk, nem áll hatalmunkban, ez a Jóisten adománya, és legfeljebb imádságban kérhetjük, hogy adjon azoknak is, akikkel mi összeakadunk. Mi segítők kezeket tudunk nyújtani, azt viszont kötelességünk.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

KIRÁNDULÓ GYÜLEKEZETEK FIGYELMÉBE

A szelestei arborétum

► **Magyarország a termálvizek országa – halljuk gyakran. Ám egy kis túlzással hozzátéhetnénk: meg az arborétumoké. Hiszen hazánk nem egészen százezer négyzetkilométerén számtalan arborétumot, botanikus kertet, díszparkot találhatunk. Mint például a dunántúli gyöngyszem, a Sárvártól és Szombathelytől egyaránt kőhajításnyira lévő szelestei arborétum.**

A Szeleste falu közepén elterülő, *Festetics Andor* által 1873-ban alapított, gyermekkorunk mesebeli erdejévé időző kert az angol kertépítési hagyományokat követi. Vadregényes bozótos, szelíd ligetes erdő és pázsitos rét váltják egymást utunk során.

Az alkotók hozzáértését és a növények iránti szeretetét tükrözi a kialakítás. Girbegurba utakon, különleges fenyvescsoportok és tiszafák kö-

ma szálloda. Főúri pompája lenyűgöző. Tornyába felkapaszkodva messzire kalandozhat tekintetünk a vasi dombokon, Kemenesalja szelíd lankáin.

A szálló mellett ottjártunkkor élénk munka folyt. A tulajdonos nővérenek kezdeményezésére – és sok jó szándékú ember egyúttműködésének köszönhetően – egy kicsiny kápolna kialakításán fáradoztak. Az egykori kútházat alakították át – különös leleménnyel – vörösréz kereszttel díszített, égbe törő tornyú kápolnává. Jó szándékukat mi sem jellemzi jobban, mint hogy a kis szakrális épületet a hálaadás, az elmélyülés, az Úrhoz fordulás helyének szánják mindenki számára. „Mindig nyitva lesz” – ígérték. S aligha kell kételkednünk a lelkes építők szavában.

A Dunántúlon járva, a nyugati országrész felkeresésekor érdemes úgy tervezni programunkat, hogy útba ejtessük ezt a csöppnyi csodát, amely jelenleg az önkormányzat kezelésében

A SZERZŐ FELVÉTELE

zött sétálhatunk a csendben, amelyet csak a madarak élénk csiripelése tör meg időnként. A nyíló virágok különböző színekben tarkállanak, illatuk betölti a levegőt. A zöld színnek pedig talán az összes létező árnyalata megtalálható. Az árnyas fák alatt járva-keelve megpihen a test, megnyugszik a lélek.

Az egyébként nem nagy park közepén álló egykori *Festetics*-kastély

és gondozásában van, és szabadon, korlátozás nélkül látogatható.

S ha már szót ejtettünk a termálvizekről, érdemes megjegyezni, hogy a szomszédságában levő – májustól üzemelő – fürdőt a helyszínen fűt kútból látják el az igen magas ásványianyag-tartalma miatt a gazdag hazai „vízkínálatban” is előkelő helyen jegyzett vízzel.

■ GYARMATI GÁBOR

HIRDETÉS

KÖNYV/MISSZIÓ

„Menjete a keresztutakra!” (Mt 22,9) – *Könyvterjesztés a templom falain kívül* címmel könyvszakmai műhelybeszélgetés lesz a Szent István könyvhét keretében május 14-én, csütörtökön 14-től 16 óráig a Pilinszky János irodalmi kávéházban (1052 Budapest, Váci u. 33.). A pódiumbeszélgetést vezeti: *dr. Herjeczki Kornél*, a Harmat Kiadó igazgatója. Beszélgetőtársai: *Monty Taylor* (Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, a keresztyén könyvvásár szervezője), *Kenéz Tünde* (Good News keresztyén könyvesbolt, Budapest) és *Bakkai Éva* (gyülekezeti munkatárs, Dabas).

HIRDETÉS

Kántorképzés

A fóti Evangélikus Kántorképző Intézet szeretettel várja a jelentkezéseket az idei nyári tanfolyamokra, melyek időpontjai (és vezetői) a következők:

- I. június 25. – július 11. (Bence Gábor)
- II. július 16. – augusztus 1. (Abaffy Nóra)
- III. augusztus 4–20. (Kertész Botond)

Jelentkezési határidő: május 25.
Jelentkezni a feltüntetett határidőig lehet levélben (2151 Fót, Berda J. u. 3.) vagy e-mailben (kantorkepzo@citromail.hu). A jelentkezéshez, kérjük, mellékeljenek lelkési ajánlást és rövid zenei életrajzot. Ez utóbbit pótolhatja és a jelentkezés adminisztrációját megkönnyíti a címünkről kérhető, illetve honlapunkról (<http://kantorkepzo.lutheran.hu>) letölthető jelentkezési lap használata, de ebben az esetben is küldjenek lelkési ajánlást. A tanfolyamokkal kapcsolatos tudnivalókról a résztvevőket levélben értesítjük. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Múló virág helyett

Emléksorok Kapi Béla püspökről

Stílszerű a könyv címe – *Múló virág helyett Isten hajléka* címmel jelent meg megemlékezés – szerző nélkül – a *Lelepipásztor* című folyóirat 1957. májusi számában.

A 231 oldal terjedelmű gyűjtemény darabjai a megírásukkor még élő egyházi személyek, családtagok, barátok, ismerősök, püspökök, lelkészek és munkatársak emlékezései a püspöki tisztelet harminckét évig betöltő *Kapi Bélára*. A visszatekintés gyöngykoszorúit fia, a ma is élő *vitéz Kapi Béla* és már előremlent hitvese fonta egységbe, hogy aztán *Mirák Katalin* szerkesztésében a püspök egykori iskolája, az ősi alma mater, a soproni líceum kiadja.

Ha valaki csupán ezt a könyvet veszi kezébe s olvassa végig, de a hetvenkilenc évesen elhunyt püspök gazdag írói tevékenységéből más nem ismer, akkor is kitarul előtte a soktalentumos szolga széles ölelésű munkássága. Elég, ha *D. Szabó József* püspök és *Veöreös Imre* lelkész visszaemlékezésére és *id. dr. Fabiny Tibor*, valamint *dr. Solyom Jenő* professzorok írásaira hivatkozom. Mindegyikből kitetszik Kapi püspök szálfalakja, lelki-szellemi nagysága, saját korát jól értő és kiválóan prédikáló személyisége, akinek van féltőn szerető szíve a háború vérzivataros éveiben, van felelősségérzete egyháza és nemzete iránt.

A visszatekintő és az emlékek gazdag tárházát összegyűjtő könyvnek négy jellegzetességét említem. Az első Kapi Béla életművének bemutatása. Négy szeretett közössége a családja, a győri gyülekezet, a dunántúli egyházkerület és az egyetemes evangélikus egyház. Minden fáradozása hozzájuk fűzi. Nagy ívű pályát futott be, méltósággal és odaadón Urának.

A kötet másik jellegzetessége, hogy a püspökkel szembeni vádak – nem szólt időben az üldözött zsidókért, nem emelte fel szavát a Tanácsköztársaság bukása után, nem tiltakozott a II. világháború po-

koli szörnyűségei ellen – cáfolja, és történelmi összefüggésükben látja. Ezzel indirekt módon szól az egyház kollektív bűnössége ellen is, jól-lehet nem vonja kétségbe felelőségünket az üldözöttekért és áldozatokért.

A könyv harmadik jellegzetessége: korábban nem engedélyezett vagy nyilvánosságra nem hozott irások és levelek közzétételével még jobban megismerhetjük azt a kort, amelyben Kapi püspök élt és szolgált. Fájdalmas, hogy a személyére vonatkozó történelemtorzító szándékok is nyom követhetők az írásokban.

S végül megható a családtagok és közeli munkatársai gondolatsora. Belőlük sugárzik a nagy tekintélyű szellemóriási iránti tisztelet és a pásztori szívű püspök felé a szeretet. Lehet-e ennél többet örökségül hagyni az utánunk jövő nemzedéknek?

■ D. SZEBIK IMRE

„Múló virág helyett...” – Emlékek Kapi Béla evangélikus püspökről. Szerkesztette Mirák Katalin. Közreadta a Bercsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium (Liceum) és Kollégium, Sopron, 2007.

ERŐS VÁRAK

Az erdélyi Medgyes város-erődítése és erődtemploma

Dél-Erdély három nagy lélekszámú, történelmi hagyományokban igen gazdag, szászok által felvirágoztatott nagyvárosa, Brassó, Nagyszében és Segesvár mellett érezhetően háttérbe szorul Medgyes városa, mind a Magyarországról oda irányuló utazásokat, mind a határon túli témákkal foglalkozó sajtót tekintve. Pedig történelmi vonatkozásai okán érdekes, műemlékekben igen gazdag, egykoron evangélikus németek által felvirágoztatott településre érkezhett a történelmi Szászföld utazója.

A honfoglalást követően székelyek, majd Rajna- és Mosel-vidéki németek és vallonok lakták (az utóbbiakat 1146-ban *II. Géza* királyunk telepítette le a később Királyföldnek nevezett területre).

A város első hivatalos említése 1267-ből származik, 1318-tól a szász univerzitás Medgyes székének központja, 1359-től szabad királyi város. Több országgyűlés színhelye, az önálló Erdély politikai életének fontos színtere, fejedelmek eskütételének és trónfosztásának szemtanúja. A trianoni tragédiáig a segesvári szék-helyű Nagy-Küküllő vármegye része. 1919. január 8-án a szász nemzetgyűlés itt mondta ki a Romániához való csatlakozást.

Legfőbb nevezetességei a város erődítményrendszeréhez kapcsolódó belső, valamint külső, egykoron

vizesárok övezte bástya- és kaputornyai. Többségüket a helyi mesteremberek céhei építették, így többek között Aranyművesek, Kerégyártók, Kötélsodrók, Szabók tornyának nevezik őket. A belső védőfal öleli körül a régi városházát, a harangtoronyot, az egykori evangélikus iskolát és lelkészlakot és azt, ami minden erdélyi szász nagyvárosban és faluban rabul ejti a látogatót: az ódon, robosztus falakkal övezett, ugyanakkor a legkifinomultabb ízlésről tanúskodó evangélikus erődtemplomot.

A 15. századi, négy korábbi egyház, utóbb egy bencés templom alapjain emelt késő gótikus istenházát Szent Margitnak szentelték, és a gyülekezetnek, illetve a városnak a lutheri ta-

nokra történt áttérése óta szolgálnak az evangélikusoknak. Megközelítőleg hetvenméteres tornyába záratta *Mátyás* király a később *Drakula-ként* elhíresült havasalföldi *Vlad Tepes*; négy fiatornyos toronysisakja 1551-re készült el.

A híres berethalmi templomhoz hasonlatos, gótikus szárnyas oltára kiemelkedő művészeti alkotás, akárcsak kőfaragványai, de értékesek az elhagyott szász templomból idekerült oltárok és kegytárgyak is. Orgonája 1732-ből származik; páratlan hangzását a helyben megvásárolható CD-k jóvoltából akár egy kényelmes karosszékben ülve is élvezhetjük.

■ R. N.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Egy medgyesi diák nyomában Wittenbergben

Zakariás György emlékezete

Külföldi munkavállalás, kutatói mobilitás, más országok egyetemén való továbbtanulás – a jelen századforduló hívószavai. Sokaknak szerte az országban kizárólag napjaink vívmányait, a közös európai álmot mindenhatóságát jelentik. A magyar történelem ismerete azonban ebben az esetben is segíthet a sztereotípiákkal való leszámolásban.

Példaként említhetjük, hogy a 16–17. században, a török megszállás súlyos évtizedei alatt a Habsburg uralta Magyar Királyság és az oszmán hűbéres Erdélyi Fejedelemség ifjúsága számára egyaránt elérhető és bevett gyakorlat volt a külföldi továbbtanulás.

A felvidéki és erdélyi lutheránus értelmiség tehetséges és többnyire az adott város vagy gyülekezet által ebben támogatott tagjai különösen nagy arányban képezték magukat külföldi egyetemeken. Így igen sok magyar tanult az evangélikusok fellegvárában, Wittenbergben.

Számtalan itteni diák életéről, ezt megelőző, illetve ezt követően kiteljesedő sorsáról állnak rendelkezésre adatok. Vannak azonban olyan wittenbergi tanulók is, akik életpályájának egyedül ez a szakasza ismert.

Ilyen diák volt háromszázötven esztendeje, 1659-ben *Zakariás György*. Az erdélyi evangélikus szászok egyik jelentős politikai, gazdasági és kulturális központjából, Medgyesről származott. (A *Zakariás* mellett nevét *Zachariás* és *Zachariae* formában is megőrizték a különböző források.)

A wittenbergi egyetemi vitáknak, illetve ezek írásos formájú disszertá-

cióinak a sorában találkozhatunk Zakariás György nevével. Respondensként szerepel az 1659. június 25-i, *Disputatio Astronomica De Stellis Fixis Novis* című disputációban. Az akkoriban „új csillagoknak” nevezett képződményekkel, valójában termionukleáris robbanások következtében jelentős fényességnövekedést produkáló úgynevezett novacsillagokkal foglalkozó téma bemutatása *Schnitzler Jakab* (róla I. az *Evangélikus Élet* 2006/1–2. számában a *Zsoldos Endre csillagásztörténelemmel készült interjút*) elnöklele alatt zajlott, illetve a nyomtatott változatának szerzője maga a nagyszébeni származású szász evangélikus teológus, wittenbergi professzor, utóbb szébeni lelkész és iskolaigazgató, matematikus és csillagász volt.

A dolgozat egyrészt a kételyt filozófiai módszerének középpontjába állító *René Descartes* francia filozófusra és kiváló matematikusra hivatkozik. Másrészt a szerző *Tycho Brahe* dán király jóvoltából kiválóan felszerelt obszervatóriumot hozott létre, egyedülálló észlelési anyagot gyűjtött össze, szupernovát figyelte meg; utóbb *II. Rudolf* császárral – és Habsburg-házi magyar király – udvari csillagászként Prágában működött.)

A disputáció nyomtatott változatai a magyarországi példányok mel-

lett – *Zsoldos Endre* kutatási eredményei alapján (amint a *Magyar Könyvszemle* 2006/1. számában olvasható) – az erdélyi Nagyszébenben, illetve Németországban Drezdában, Göttingenben és Münchenben lehettek fel.

Zakariás György – diaktársával együtt – az egyetemen szokásos üdvözlő verssel a nagyszébeni származású később szásvárosi lelkész, *Basch Simont* (róla I. az *Evangélikus Élet* 2007/2. számában) köszöntőte *Disputatio Astronomica De Stellis Erraticis Extraordinariis seu Cometis* című, 1659. június 15-i, üstökösökkel foglalkozó felelete és dolgozata kapcsán.

Egy másik wittenbergi tanuló, az évszázadok során idegen hatalmak által megszállt lettországi Kurföldről származó *Julius Hartmann* 1659. március 30-án *Disputatio Astronomica De Stellis Erraticis seu Planetis* című, a bolygók mibenlétét feszegető disputációját – többek között – Zakariásnak ajánlotta. A nagyszébeni, orvosdoktori végzettséget szerző *Gunesch János* utrechti tanulmányai során írt Zakariás – és egy másik wittenbergi diaktársa – tiszteletére latin nyelvű elégiákat az 1659. esztendőben.

A medgyesi evangélikus diák, Zakariás György életének korábbi, illetve ezt követő szakasza egyaránt a múlt kódéba vész – írásunk azonban talán hozzájárul ahhoz, hogy személyét ne borítsa a teljes feledés homálya, hogy emlékéit, ha töredékes formában is, de megőrizzük az utókor számára.

■ REZSABEK NÁNDOR

Istentiszteleti rend • 2009. május 10.

Húsvét ünnepe után 4. vasárnap (Cantate). Liturgikus szín: fehér.
Lekció: *Jn 16,5–15*; *Ézs 12,1–6*. Alapige: *Jel 15,3–4*. Énekek: 233., 318.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **II., Húvösvölgyi út 193., Féléb** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztjojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztjojanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Grendorf Balogh Melinda; de. 11. (úrv., kantátás) Gáncs Péter; du. 6. (asztali beszélgetések) Páll László; **VII., Városligeti fasor** 17. de. fél 10. (angol nyelvű) Mesterházy Balázs; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, két nyelvű család) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Bláthy Ottó u. 10.** (Betánia Szeretetszolgálat) de. 9. Benkóczy Péter; **IX., Gát utcai katolikus templom** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kertész Géza; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. Eszlényi Ákos; **Rákoscsuba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákossziget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.; **Názáret-templom, Mátraszentimre–Bagolyirtás** de. 11. dr. Zsigmond Árpád.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Újdonságok és kiegészítők a Firefox háza tájáról

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

► A Firefox szinte korlátlan bővíthetőségének is köszönheti sikerét, amelyből bőven kijár neki itt-hon is: a webböngészőt az áprilisi kutatások szerint már a magyar internetezők fele használja. Ráadásul hamarosan érkezik belőle a legfrissebb, 3.5-ös verzió.

Nagy ugrás: 3.0 után 3.5

A Firefox következő kiadását sokáig 3.1-ként emlegették, de a változások jelentőségére hivatkozva a böngészőt kiadó Mozilla az idén április 27-én megjelent Beta 4-es tesztverziót már hivatalosan is 3.5-re keresztelte át. A tesztidőszak és a hibajavítás lezárulása után tehát a Firefox 3.5 fog érkezni, mégpedig a legfrissebb értesülések szerint valamikor júniusban vagy júliusban.

Az egyik nagy újdonság a *Tracemonkey* nevű Javascript-motor lesz, amely (emberi nyelv lefordítva) gyorsabb böngészést tesz lehetővé. Szintén fontos új funkció lesz a privát böngészési mód: úgy használhatjuk majd a Firefoxot, hogy ezzel semmilyen nyomot nem hagyunk a gépen. Ez nemcsak munkahelyi vagy nyilvános helyen történő internetezés közben lehet hasznos, de a piaci versenyszeret miatt is: a Microsoft legfrissebb, 8-as *Internet Explorer*, illetve a Google tavaly ősszel kiadott, de a legtöbb embernek még mindig ismeretlennek számító *Chrome*-ja is rendelkezik az Apple *Safari*-jában debütált funkcióval. Ezekhez a változtatásokhoz képest már-már lényegtelen lesz például az új fülkezelés, mellyel a böngésző főablakából lehet majd ki-be dobálni a megnyitott lapjainkat.

Azonban a böngészőt jegyző Mozilla bármelyik újítása eltörpülhet a több ezer kiegészítő mellett, melyet „külsős fejlesztők” (azaz bárki, aki ért hozzá) készítenek el, már-már határtalanul tágitva a böngészőben rejlő lehetőségeket. Ezekből válogattunk most össze három hasznosat, melyeket telepítés után az *Eszközök* menü *Kiegészítők* menüpontjában hangolhatunk be. (A Firefox mindenkorikak

tuális magyar nyelvű változata a <http://firefox.hu/> címről tölthető le, a kiegészítők pedig az angol nyelvű <https://addons.mozilla.org/hu/firefox/> honlapon érhetők el.)

Internet reklámok nélkül

A honlapokon feltűnő hirdetéseket kiszűrő *AdBlock Plus* (ABP) sokaknak az első, néhányaknak pedig az egyetlen olyan bővítmény, amelyet feltelepítenek. A kiegészítő telepítése után nemcsak eltűnik a sok ugráló, villogó reklámcsík, hanem gyorsabbá is válhat az internetezés. Érdemes például kipróbálni, hogy mennyivel gyorsabban tölti be az *iWiW* közösségépítő oldalt böngészőnk bekapcsolat *AdBlock Plus*-szal.

A magyarul is tudó bővítmény telepítése – illetve az ez után kötelező böngésző-újraindítás – után a szűrés adatbázisát kell kiválasztanunk, azaz azt a forrást, amely alapján az ABP majd eldönti, hogy mi számít reklámnak, és mi nem. Ha jobb (és megalapozott) ötletünk nincsen, akkor válasszuk valamelyiket az első két ajánlott lehetőség közül. (Később, ha a szűrés ellenére túl sok reklámba ütköznénk, akkor a kiegészítő beállításai közt lévő *Szűrők/Szűrő hozzáadása* menüpontban próbálkozunk más források kiválasztásával.)

Ezzel már aktiváltuk is a reklám-szűrést, melyről egy ABP feliratú stoptábla tájékoztat. A *Stop* ikonra jobb gombbal kattintva egy-egy honlapon ki is kapcsolhatjuk a szűrést a *Szűrés tiltása itt: oldalneve.hu* menüponttal.

YouTube-os videókból zeneszám

A *Media Converter* nevű Firefox-kiterjesztésre nyugodtan használhatjuk a „zenialis” jelzót. Azokon az oldalakon, ahol a címsáv mellett elhelyezkedő, origami benyomását kel-

tő ikon bekéül, máris nyert ügyünk van. Az adott honlapon lévő videót ugyanis tizenegy videóformátum (köztük a népszerű *avi* és *wmv*, illetve a mobiltelefonokra kitűnő *3gp*) vagy három hangformátum (*mp3*, *wav*, *ogg*) valamelyikébe menthetjük le minden egyéb szoftver nélkül. A létrejövő video-, illetve audiófájl mindenféle jellemzőjét (felbontás, bitráta stb.) módosíthatjuk, de egy egyszerű YouTube-os videoleletés-nél például megfelelő változatlanul hagyni mindent.

A felhasználói visszajelzések egy része egyébként éppen a YouTube-ot emeli ki: innen játszva bővíthető például zenei gyűjteményünk megfelelő minőségű videókkal. A kiegészítő jelenleg csak angol nyelvű változatban érhető el.

Ha tetszik, amit éppen látunk...

A képernyőkép küldésének egyik mai napig gyakori módja a print screen gomb megnyomása, majd a Windowsokba beépített Paint bevetése. A *Screengrab* nevű bővítmény segítségével szebb, jobb képeket kaphatunk, ráadásul gyorsabban – persze csak akkor, ha a Firefoxban megnyitott weblapokról szeretnénk képet kapni. Az angol nyelvtudás ehhez a kiegészítőhöz sem árt, bár az alábbi rövid leírás segítségével anélkül is jól használható.

Feltelepítés után egy kis kék-sárga ikont látunk majd a böngésző alsó, állapotsorában. (Ha ezt a sávot nem látunk, akkor a *Nézet* menüben kapcsolhatjuk be.) Az ikonra, majd a *Save* feliratra kattintva eldönthetjük, hogy a megnyitott honlaptól csak a monitoron éppen látható részlet (*Visible portion*), a teljes honlapképet (*Complete Page/Frame*), az utólag általunk kijelölendő részt (*Selection*) vagy pedig az egész monitor képét (*Window*) akarjuk-e „lefényképezni”. A legutolsó lehetőség kivételével a *Screengrab* csak a böngészőn belüli állapotot menti le (magát a böngésző ablakot, a megnyitott alkalmazásainkat, a tálcanát nem), így a képernyőnk másra nem tartozó részeit nem kell rádíroztatnunk.

■ BALOGH CSABA

EVÉL & LEVÉL & LEVÉL

Tényfeltárási elvárások

Az *Evangélikus Élet* 2009. április 19-i számában megjelent iharosberényi levél „a szülőfalu üzeneteként” *Káldy Zoltán* pozitívumaimból ad rövid izelítőt. Egy közelmúltbeli évfordulóra írt EvÉlet-cikk emléket állított a néhai püspök prédikátori képességeinek is. Ezen pozitívumokról szóló hangokat senki sem akarja elhallgattatni.

Egy ideje a zsinatunk határozatának megfelelő mederben folyik egyházi múltunk állambiztonsági szervekkel kapcsolatos részének történeti feltárása.

E feltárásról saját, személyes tapasztalatom az, hogy a zsinat által megbízott csapat tagjait nem a bulvársajtó tényelferdítő janicsárjai közül toborozták. Nem is nemzetközi hírű szakértőknek álcáztott, kereszténységellenes harcosokról van szó. Hanem olyan keresztény történészeket ismertem meg bennük, akik nemhogy a jelentésükbe írandó szavaikért, de még a ki sem mondott gondolataikért is közvetlenül mennyei Atyánknak érzik magukat felelősnek.

Az iharosi levél végén megjelenő „mert ő már nem tud válaszolni” gondolon túlmenően az nyomasztott engem édesapámmal kapcsolatban, hogy ő már nem tud közbeszólni a bizottsági meghallgatásomon, hogy „Nem, Péter, rosszul mondom, az nem is azért történt úgy”. Talán bocsánatos kifecsegsnek számít leírnom, hogy a bizottság tagjai teherként élik meg az elhunyt személyeknél adódó különös felelősségüket. E terhen sokat könnyít, hogy a bizottság történeti és nem politikai munkát végez. Személyes benyomásom, hogy a bizottság az e világi elvárások helyett a mennyei elvárásokhoz igyekszik igazodni.

Persze felmerül, hogy miért kell vakargatnunk a régi dolgokat. Csekély korlátozással, azaz végül is a kereszténységellenes kutatók számára is hozzáférhető az olyan állambiztonsági dossziék, amelyekből ellenségesen szemeztetve keresztény közösségünk hitelessége a közvélemény előtt eredményesen támadható. Mert sajnos sokszor nem a teljes igazság, hanem csak a közönség elé tart kiszemezgetett csemege számít. Keresztény közösségünk jobban jár, ha a mi saját hívó történéseink elébe mennek minden bajnak azzal, hogy idejében igyekeznek egy tisztességes feltárást elvégezni.

Emberi tévedés sosem zárható ki, de talán éppen ezért is javallom, hogy imádságban hordozzuk a bizottság tagjait.

PRÓHLE PÉTER (Budapest)

Vaktábor 2009: idén Szegedre megyünk

Ahogy az *Evangélikus Élet* rendszeres olvasói már bizonyára jól tudják, minden évben vidám, programokban és lelki táplálékban gazdag táborban lehetnek együtt látássérült és látó fiatalok. Idén sem lesz ez másként, július 13–19. között Szegeden rendezük meg táborunkat.

Programjaink közül idén sem hiányozhatnak a kézműves-foglalkozások, a séták, városnéző körutak; nagy figyelmet fordítunk a hétköznapi nehézségeink megbeszélésére is. Istennel való kapcsolatunkat pedig idén is áhítatokkal és közös éneklésekkel tesszük még szorosabbá.

A tábor népszerűségét mutatja, hogy egyre többen jelzik részvételi szándékukat, egyre több látássérült fiatalhoz jut el a kikapcsolódás, a lelki feltöltődés ezen módjának híre, és természetesen egyre több látó fiatal érzi úgy, hogy részt szeretne venni ennek a közösségnek az életében.

Ha a tisztelt olvasók közül bárki indíttatást érez, hogy adományával támogassa táborunkat, megteheti a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetségen (Mevisz) keresztül, a következő OTP-számlaszámon: 11705008-20409597. A „Közlemény” rovatba, kérjük, írják be: „Vaktábor 2009”.

Ha kérdésük lenne a táborral vagy a közösséggel kapcsolatban, kereshetnek a 20/824-7589-es telefonszámon vagy a hack.janos@oroscom.hu e-mail címen.

HACK JÁNOS táborvezető

A Szlovén Evangélikus Egyház mintegy húszezer tagot tart nyilván, közülük hat-hétszáz magyar ajkú. Azok a gyülekezetek, amelyekben magyarul beszélő tagok vannak, élő kapcsolatot ápolnak magyarországi gyülekezetekkel, ámde teológusnapnak mind ez ideig még nem adtak otthont. Így még most is nehéz elhinni, hogy megvalósulhatott az első szlovéniai teológusnap, amelyet közel egy éve tervezgettünk.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem másodéves hallgatója, *Mitja Andrejek* által kezdeményezett és jórészt általa szervezett úthoz mind a szlovén, mind a magyar evangélikus egyháztól jelentős lelki és anyagi támogatást kaptunk.

Ilyen előzmények után indulhattunk útnak április 25-én *dr. Orosz Gábor Viktor* egyetemi lelkész vezetésével. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatói csoportját *Malik Péter Károly* (V. évf.), *Weltler Gábor* (V. évf.), *Györfi Judit* (III. évf.), *Mitja Andrejek* (II. évf.), *Koch Szilvia* (II. évf.), *Szlaukó Orsolya* (I. évf.) és *Sztyehlik Csaba* (I. évf.) alkotta. Két társunknak ez volt az utolsó, míg másik kettőnek ez volt az első teológusnapja.

Még útközben is sokat próbáltuk

Lélektől lélelig

Teológusnapon Szlovéniában

a szlovén énekeket, Mitja segítségével gyakoroltuk a kiejtést. Az első nap délutánján Lendván fogadott minket *Jana Kerčmar* helyi lelkész, majd Hódosra is elkísért. Itt a helyi gyülekezeti házban szeretetvendégség keretében szolgáltunk énekekkel, szín-

darabbal, verssel, diameditációval, majd rövid áhítatra került sor. Mindezek témája az út, az út Lélektől lélelig, kapcsolatok, összekötő pontok közöttünk. Előadásunkat rögzítette a lendvai televízió, és interjú készített velünk a helyi rádió is.

Sebeborci szállásadóink körében

A SZERZŐ FELVÉTELE

Vasárnap délután még három szlovén gyülekezetben fogadtak minket: Muraszombathban, Battyándon – szlovén neve Puconci – és Alsómárácon (Moravske Toplice). Utóbbiban *Geza Erniša* szlovén püspök, valamint *Gustav Škalič* vendégszeretetét élvezhettük, akik mindketten örömmel vették látogatásunkat és a kapcsolat hosszú távú megtartására biztattak bennünket. Gusztai bácsi beszélt a szlovéniai magyarság – gyakran nem könnyű – múltjáról és arról is, hogy milyen volt a kapcsolat a két egyház között az elmúlt évtizedekben. Azt is elárulta, hogy egyházunk szinte összes vezetőjével tartotta a kapcsolatot.

Este közös vacsorán vehettünk részt a Muravidék egyik legszebb vendéglőjében, ahol a magyar tulajdonosok külön szeretetükkel és figyelmességükkel tüntettek ki bennünket. Öröm volt megtapasztalni a közös szolgálat szépségét és áldásait, legfőképpen pedig azt, hogy Isten igéjének hirdeteése és hallgatása által a határok ellenére is valóban egyetlen testvéri közösséget alkotunk, akár Szlovéniában, akár Magyarországon élünk.

Vasárnap megtapasztalhattuk, hogy az anyanyelven hallott liturgia és igehirdetés sokak szeméből könnyeket fakasztott. Ezért nem csoda, hogy a gyülekezetek lelkészei és a felügyelők, illetve a gyülekezeti tagok egyaránt szeretnék, hogy a teológusnapok legyen folytatásuk.

■ GYÖRFI JUDIT

HÍREK, HIRDETESEK

HIRDETÉS

A Deák téri gyülekezet május 10-én 18 órakor kezdődő *Aztali beszélgetések* alkalmának vendége Páll László Kálvin téri lelkes lesz. Előadásának címe: *Az ismeretlen Kálvin*. Mindenkit szeretettel hívunk.

Motorral az Ararátig, de gyalogosan a szíveig címmel tart beszámolót Baranka György az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) május 18-i összejövetelén, hétfőn délután fél 6-kor az országos iroda Üllői út 24. alatti földszinti termében. Minden érdeklődőt szeretettel vár az egyesület vezetősége.

A rákoszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén Taizé-ima és énekegyüttlét. A legközelebbi alkalom május 12-én 19 órakor lesz. Előtte 18.30-kor agapé (esti uzsonna). Információ: <http://gyertya-feny.lutheran.hu/>.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

A tanítványok unszolták és kérték Jézust: „Maradj velünk, mert esteledik, a nap is lehanyatlott már!” Lk 24,29a (2Móz 34,9a; Mt 11,25–30; Kol 3,12–17; Zsolt 45) A tanítványok Jézus közelében megtalálták a biztonságot, a bizonyosságot. Így van ez ma is. Ha Jézussal élünk, szeretete kiúzi félelmeinket, az ő fénye elűzi a sötétséget, szemünk tisztán meglátja az eddig homályosnak gondolt dolgokat. Jézus közelsége nemcsak az emmausi tanítványokat nyugtatta meg, hanem minket is. Kérjük őt, hogy lépjen be az ajtónkon, s maradjon velünk!

Hétfő

Az Úrnak szolgáljatok. A reményességben örvendeztetek, a nyomorúságban legyetek kitarotk, az imádkozásban állhatatosak. Róm 12,11b–12 (Zsolt 100,2; Jak 1,17–25/26–27; ApCsel 1,1–14) Jézus örömteli szolgálatra hívott el minket. Mindnyájan kaptunk Istentől valamilyen feladatot, amelyet csak mi tölthetünk be, senki más. Vigyázzunk arra, hogy ne irigykedjünk másra, ne vegyük el a másnak szánt szolgálót! A ránk bízott munkát szorgalmasan, alázattal végezzük el, ne dicsekedve és kérkedve! Gondoljunk Jézusra, aki királyként sem röstellte megmosni a tanítványok lábát! Imádságban folyamatosan kérjük a teremtés Urától a megerősítést, hogy jó helyen vagyunk, életünknek értelme van!

Kedd

Szeressétek a jövevényt, mint magatokat! 3Móz 19,34 (1Thessz 3,12; Lk 19,36–40; ApCsel 1,15–26) Gyerekkoromban megfigyeltem, hogy mikor ettetem a csirkéket, kilökték maguk közül a többiek a beteg, az erőtlent, sőt még jól bele is csíptek a tarajába. Ugyanezt a jelenséget tapasztaltam a malacoknál is, a soványabbat az erősek arrébb taszították a moslékos vályútól, hogy nekik több jusson. Ha valaki már megtapasztalta, milyen fájdalom az, ha szeretne egy közösséghez tartozni, és ott valamilyen okból nem fogadják be, akkor a továbbiakban minden kirekesztett mellé oda fog állni, mert tudja, mit jelent ez az állapot. Fogadjuk be a jövevényt, a bebocsátást kérőt, mert Jézus erre tanít! Töltsük be az ő segítségével a második nagy parancsolatot: Szeresd felebarátodat, mint magadat!

Szerda

Pál írja: Szüntelenül hálat adunk az Istennek, hogy amikor hallgattátok az Istennek általunk hirdetett ígéjét, nem emberi beszédként fogadtátok be, hanem Isten beszédéként, aminthogy valóban az, és annak ereje munkálkodik is bennetek, akik hisztek. 1Thessz 2,13 (Zsolt 119,172; Róm 15,14–21; ApCsel 2,1–13) Istent rejtőzködőnek is szokták hívni, mert itt a földi létben nem láthatjuk meg az arcát szemtől szemben, és nem hallhatjuk meg a hangját. Vajon tényleg így van ez? Aki keresi őt, számtalan formában rátalálhat. Ott van ő a nyíló, illatos tavaszi virágban, a madárcsicsergésben, a Szeretek! vallomásban és a *Ne félj!* baráti biztatásban. Hallhatjuk az istentiszteleteken, mikor a lelkes szőlő hozzánk az ő üzenetét közvetítve. Örven-dezzünk, hogy nem néma és láthatatlan Istenünk van, mondjunk hálaimát, hogy még mindig gondot visel ránk!

Csütörtök

Jaj azoknak, akik azt mondják, hogy a rossz jó, és a jó rossz, és akik azt állítják, hogy a sötétség világosság, és a világosság sötétség! Ézs 5,20 (1Pt 4,5; 1Kor 14,6–9, 15–19; ApCsel 2,14–28) Már a bibliai időkben is léteztek hamis próféták, akik hazug jövendõmondással akartak népszerűséget szerezni maguknak, az igaz próféták pedig gyakran megszenvedték igazmondásukat. Az ige arra hívja fel a figyelmünket, hogy ne ferdítsük el a dolgokat, ne hazudjunk. Még akkor is ki kell mondani a világosság szavát, ha az másoknak esetleg fájt, s magunknak is kellemetlenséget szerezünk. Ne csapjunk be senkit, köves-sük az igazság útján Jézust!

Péntek

Pál írja: Kérünk titeket, és intünk az Úr Jézus nevében, hogy amint tőlünk tanultátok, hogyan kell Istennek tetsző módon élnetek, ebben jussatok még előbbre! 1Thessz 4,1 (Hós 14,10; Lk 22,39–46; ApCsel 2,29–36) Pál apostol kérése ismerős mindnyájunknak. Tudjuk, hogyan kellene Istennek tetsző életet élni, elméletben már nagyon képzettek vagyunk. A baj a gyakorlati megvalósítással van. Tudom, hogy mit kell tennem, de mégsem azt teszem, amit akarok, hanem azt, ami ellen küzdök. Csatázom saját magammal, és azt látom, hogy újra és újra elbukom. Kérjük Isten Szentlelkét, hogy erősítsen meg minket a jó véghezvitelében, hogy hiteles keresztények lehessünk, ne csak meghallói, hanem végrehajtói is a törvénynek!

Szombat

Megvizsgál az Úr minden szívet, és megismer minden gondolatot és szándékot. 1Kór 28,9a (ApCsel 26,16; Jn 6,60–62/63–69; ApCsel 2,37–41) Isten mindenhatósága abban is rejlik, hogy mindeneket ismer. Bennünket is, még jobban, mint mi saját magunkat. Előtte nem vehetjük fel álarcunkat, előtte semmi nem marad titokban. Ő gyűlöli a hamisságot, a bűnt. Csendesedjünk el, mélyedjünk magunkba, és őszintén tárjuk fel előtte életünk gyarlóságait, fájdalmait, kéréseit! A szabadító Isten segítségünkre siet, megerősít, tiszta szívet teremt bennünk! Higgyünk!

■ JUHÁSNÉ SZABÓ ERZSÉBET

www.rakliga.hu

Adója 1%-ával segítse Ön is a rákbetegségek legyőzésében a Magyar Rákellenes Liga munkáját!

Adószám:
19653417-1-43

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 10-étől május 17-éig

VASÁRNAP

21.40 / Duna Tv
Vera Drake
(angol-francia-új-zélandi filmdráma, 2004) (124')
Ötvenes évek, London. Itt él Vera Drake és családja. Az önfeláldozó Vera olyat tesz, amit titokban tart még a családja előtt is. Soha nem pénzért, hanem tisztán könyörületből: fiatal nőknek segít nem kívánt terhességük megszüntetésében. Amikor az egyik ilyen fiatal lányt a magzatelhajtás után sürgősen kórházba kell vinni, a rendőrségi nyomozás során a szálak Verához vezetnek, és világa összeomlik.
A filmet 2005-ben három kategóriában is Oscar-díjra jelölték.

CSÜTÖRTÖK

7.35 / Duna Tv
Élő egyház
(vallási híradó) (26')
15.05 / m1
Múlt-kor
(történelmi magazin)
16.55 / Duna II. Autonomía
Rendhagyó történelemóra
(magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2002)
A magyar állam és egyház megalakulása
19.15 / PAX
Szárnyas oltárok (magyar ismeretterjesztő film) (15')
21.00 / m2
Magonia (holland filmdráma, 2001) (113')
23.15 / m2
Útkereső (francia filmdráma, 1976) (82')
00.10 / m2
Babylon kór
(svéd filmdráma, 2004)

HÉTFŐ

8.20 / Duna Tv
Isten kezében (26')
11.20 / Tv2
Szerelmes Shakespeare
(amerikai romantikus vígjáték, 1998) (118')
11.34 / M. Katolikus Rádió
Gospelkrónika
14.00 / Európa Rádió
(Miskolc, Nyíregyháza)
Határtalan
Benne: Evangélikus félóra
21.00 / Duna Tv
„Táncoló parázs” (57')
Portré Kányádi Sándorról
21.00 / m2
Hócsapda
(amerikai filmdráma, 2007) (85')
23.10 / m1
Visszajátszás (35')
Sorozat a rendszerváltásról

PÉNTEK

13.34 / M. Katolikus Rádió
A magyar művészet élő legendái
Béres Ilona, a Pesti Magyar Színház művésze
14.10 / Duna Tv
Magyarok Szlovákiában
(szlovák dokumentumfilm, 2008) (30')
14.20 / m2
Kastélyok és kúriák (25')
16.40 / m1
Az öregek lázadása
(német dokumentumfilm-sorozat, 2006) (44') A túszejtés
17.45 / Duna II. Autonomía
Arcélek
(magyar dokumentumfilm sorozat, 2008) (13')
Paskó Csaba szabadkai katolikus pap
20.10 / m1
Beugró (szituációs szórakoztató játék) (50')

KEDD

8.10 / Duna Tv
Léptünk koppan ódon kőeken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20')
Az esztergomi bazilika
9.00 / PAX
Családi magazin
A Zákeus Média centrum műsora (20')
20.10 / m1
„Színház az egész...” (42')
A Maszk Országos Színészegyesület gálaestje
20.55 / m1
Eurovíziós dalverseny 2009
Első elődöntő
23.15 / m2
Szilánkos képek (angol filmdráma, 1999) (82') 1. rész
00.55 / Duna Tv
Rácz Krisztián Quartet
(magyar koncertfilm, 2007) (29')

SZOMBAT

12.05 / Duna Tv
Isten kezében (26')
A fény felé – Portré Rétéi Zoltán festőművészről
13.00 / Lánchíd Rádió
Hittel és gitárral
Keresztény kortárs zenék
16.05 / m2
Épített szépségek (25')
Komárom
16.20 / PAX
Nagytarcsa
(dokumentumfilm) (26')
20.55 / m1
Eurovíziós dalverseny 2009
(190') Döntő
21.00 / m2
Az ígért megszállottja
(amerikai filmdráma, 2001) (124')
00.40 / Duna Tv
Gólyaállításban
(görög-francia-olasz-svájci filmdráma, 1991) (137')

SZERDA

7.45 / Duna Tv
Léptünk koppan ódon kőeken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20')
A lajoskomáromi evangélikus templom
15.45 / Duna Tv
Az egyházi művészet kincsei – Barangolások Toscanában
(olasz ismeretterjesztő filmsorozat, 2003) (27') Pienza
20.10 / m1
Varázsfuvalka (109')
Előadja a Hoppart Társulat
21.00 / m2
A sötét igazság (amerikai filmdráma, 2007) (82')
21.30 / Duna Tv
A kertész kutyája (spanyol-portugál vígjáték, 1996) (105')
23.45 / m1
Az utókor titele
Varnus Xavér zenei műsora

VASÁRNAP

7.00 / Rádió C – FM 88,8
Evangélikus félóra
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
8.00 / Civil Rádió
Gospelvasárnap
(keresztény zenei műsor)
10.05 / m1
Egyházi naptár
10.20 / m1
Református magazin
11.05 / m1
Kérdések a Bibliában
12.05 / Duna Tv
Élő egyház
(vallási híradó) (26')
16.00 / M. Katolikus Rádió
„Valaki ír a kezdeddel”
(versműsor)
Tóth Árpád versei
19.05 / PAX
Családi gyász (20')
A Zákeus Média centrum műsora

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottyá – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap ígéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártkör kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

